

فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری
دوره ۱۱ / شماره ۴ (پیاپی ۴۴) / زمستان ۱۴۰۱
صفحه ۱۴۳ تا ۱۷۳

تأثیر افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی تاریخی و آینده نگر بر عملکرد پایداری

غلامحسین پورغلامی دافچاهی

دانشجوی دکتری حسابداری، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران
r.pourgholami1981@gmail.com

محمود صمدی لرگانی

استادیار گروه حسابداری، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران (نویسنده مسئول)
mstlargani@gmail.com

رضیه علی خانی

استادیار گروه حسابداری، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران
Alikhani_r2@yahoo.com

محمد رضا پورعلی

دانشیار گروه حسابداری، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران
pourali@iau.ac.ir

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۸/۲۴ تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۹/۱۹

چکیده

پژوهش حاضر، تأثیر افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی تاریخی و آینده نگر بر عملکرد پایداری را مورد بررسی قرار داده و با ارایه شواهدی از ارتباط قطعی بین سطح افشای اختیاری و عملکرد پایداری در ایران، به ادبیات موجود کمک می‌کند. برای تجزیه و تحلیل محتوی از یک ابزار چک لیست متشکل از ۲۳ مولفه و ۱۸۶ شاخص برای توصیف معیارهای شناسایی افشا مورد استفاده قرار گرفت. در راستای نیل به هدف پژوهش، داده‌های مورد نیاز ۹۱۰ مشاهده سال - شرکت (۷ سال و ۱۳۰ شرکت) حاصل از فرآیند غربالگری به روش حذف سیستماتیک شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، از منابعی نظیر گزارش هیئت مدیره شرکت‌ها، صورت‌های مالی، نرم افزارهای تدبیر پرداز و ره آورد نوین به شیوه توصیفی - همبستگی با اجرای آزمون تحلیل محتوی و مدل رگرسیون خطی چندمتغیره استفاده شده است. نتایج نشان داد که، بین افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی، اطلاعات غیرمالی تاریخی و آینده نگر با عملکرد پایداری رابطه مثبت و معنی داری وجود دارند. این یافته‌ها بیانگر آن است که انگیزه شرکت‌ها برای افشای اختیاری اطلاعات به ویژه در مورد اقتصاد ایران بسیار مهم است، زیرا شرکت‌ها باید از نظر اقتصادی رشد کنند و از این رو نیاز آن‌ها به سرمایه زیاد است. این مطالعه همچنین نشان داد که سطح افشای شرکت‌ها در طول دوره مطالعه همچنان در حال افزایش است.

واژه‌های کلیدی: افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی تاریخی، آینده نگر، عملکرد پایداری، تحلیل محتوی.

۱- مقدمه

اهمیت استفاده تصمیم‌گیرندگان از اطلاعات، بسیار حیاتی است. یکی از آموزه‌های اصلی اقتصاد اطلاعات، ماهیت نامعلوم ارزش هر یک از منابع اطلاعاتی معین است. وجود دیگر منابع اطلاعاتی (افشای اختیاری) در درک و فهم ارزش منبع اطلاعاتی حسابداری، به ویژه در شرایط اقتصادی فعلی، با تاکید بر کاهش مداوم مخارج تولید و انتقال اطلاعات، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (پورکریم و همکاران، ۱۳۹۹). مدیران شرکت‌های ایرانی تمایلی به افشای اطلاعات مربوط به هزینه‌های اجتماعی سازمان خود ندارند که این مساله می‌تواند به دلایلی از جمله فقدان چارچوب گزارشگری مناسب، جامع، فقدان استاندارد مربوط به افشا این اطلاعات و غیره باشد (کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، ۱۳۹۷). افشای اختیاری می‌تواند شامل اطلاعات استراتژیک (محصول، رقابت، حسابداری مالی)، اطلاعات مالی (پیش‌بینی درآمد مدیریت، قیمت سهام) و اطلاعات غیرمالی (عملکرد پایدار زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیت شرکتی) باشد (لی و یانگ، ۲۰۱۶؛ میک و همکاران، ۱۹۹۵؛ رضائی، ۲۰۱۶). امروزه افشای اطلاعات تنها محدود به اطلاعات مالی در چارچوب گزارش‌های مالی نیست، بلکه شرکت‌ها معمولاً دسته‌ای از اطلاعات غیرمالی را با هدف اثرگذاری بر تصمیمات استفاده‌کنندگان، افشا می‌کنند. اطلاعات منتشر شده در گزارش سالانه را می‌توان به اطلاعات تاریخی و اطلاعات آینده‌نگر تقسیم‌بندی نمود. اطلاعات تاریخی به عملیات گذشته و افشاگری‌های مربوط به آن‌ها شامل می‌شود. از سوی دیگر، اطلاعات آینده‌نگر به عملکردهای پیش‌بینی فعلی و آینده مربوط می‌شود و به استفاده‌کنندگان اطلاعات برای ارزیابی عملکرد آینده یک شرکت کمک می‌کند (الخطیب، ۲۰۱۴). تحقیقات پیشین نشان می‌دهد که افشای اختیاری می‌تواند باعث بهبود نقدینگی سهام، کاهش هزینه‌های سرمایه، افزایش واسطه‌گری اطلاعات و بهبود کیفیت درآمد شود (بوتسون، ۱۹۹۷؛ بوتسون و پلوملی، ۲۰۰۲؛ فرانسیس و همکاران، ۲۰۰۸؛ هلی و همکاران، ۱۹۹۹؛ یانگ، ۲۰۱۲). میزان و نوع افشای اختیاری بستگی به هزینه‌های مربوط به افشا (ژانگ، ۲۰۰۱)، حاکمیت شرکتی (هو و وانگ، ۲۰۰۱)، زمینه‌های شخصی مدیران (بومبر و همکاران، ۲۰۱۰) و عملکرد پایداری (خان و همکاران، ۲۰۱۶؛ ان‌جی و ضائی، ۲۰۱۵) دارد. انگیزه‌های مختلفی برای مطالعه حاضر وجود دارد. اگرچه تحقیقات گسترده‌ای در مورد روش‌های افشای شرکت‌ها وجود دارد، بسیاری از مطالعات در کشورهای توسعه‌یافته انجام شده است. الجیفری و حسینی (۲۰۰۷)، به کمبود مطالعاتی که افشای اطلاعات آینده‌نگر در کشورهای در حال توسعه را مورد بررسی قرار داده‌اند، اشاره می‌کنند. این مشاهدات همچنین در مورد ایران صادق است که یک کشور در حال توسعه مهم با اقتصاد در حال رشد است. این پژوهش از جهات زیادی دارای نوآوری است. در پژوهش حاضر با طراحی ابزار مناسبی برای سنجش افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی تاریخی و آینده‌نگر که از نظر روایی و پایایی کاملاً معتبر می‌باشد، می‌تواند فعالان بازار سرمایه را در ارزیابی سطح افشای اطلاعات غیرمالی و رتبه‌بندی صحیح افشا یاری رساند. در این پژوهش برای اولین بار به مجموعه کاملی از متغیرهای موثر بر افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی تاریخی و آینده‌نگر و عملکرد پایداری در سه بعد زیست محیطی، اجتماعی و راهبری شرکتی توجه شده است. پژوهش حاضر، مرتبط اما متفاوت با تحقیقات انجام شده بنا به دلایل مختلف می‌باشد. در سنجش رابطه بین افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی و عملکرد پایداری (ESG)، یک بررسی جامع‌تر از سوابق و نتایج آتی افشای اختیاری اطلاعات

غیرمالی را آرایه می دهد و تأثیر افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی آینده نگر و تاریخی با عملکرد پایداری را در نظر می گیرد. این تحقیق، از چندین مورد به ادبیات افشای اختیاری و پایداری کمک می کند. این مطالعه، تحقیقات اخیر در مورد پایداری کسب و کار را تکمیل خواهد کرد. در واقع به بحث های در حال ظهور در نظام افشا از طریق مطالعه در زمینه ی پایداری کسب و کار و با بررسی اینکه آیا افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی آینده نگر و تاریخی با عملکرد پایداری (ESG) مرتبط است، کمک می کند.

۲- مبانی نظری، ادبیات پژوهش و تدوین فرضیه ها

۲-۱- مبانی نظری

با توجه به گسترش استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی و پیاده سازی آن در ایران، افشای اختیاری اطلاعات، سازوکارهای غیرمستقیمی است که به وسیله آن، استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی منافی را برای بازارهای سرمایه ایجاد می کنند. مدیران به طور معمول از افشای اختیاری به عنوان جایگزینی برای گزارشگری اجباری استفاده کرده و بدین وسیله، اطلاعات محرمانه عملکرد شرکت را به سرمایه گذاران انتقال می دهند (واویرو و همکاران، ۲۰۱۶). نظریه نهادی را می توان چیزی در تایید افشاهای غیرمالی بخصوص افشاهای کلی و استراتژی، آینده نگرانه، اجتماعی و زیست محیطی دانست. نظریه پردازان نهادی بر ارزش همخوانی با محیط نهادی و رعایت قوانین و هنجارهای بیرونی تأکید کرده اند. براساس گفته دونلدسون (۱۹۸۲)، جامعه با شرکت ها در جهت رعایت هنجارها و الزامات نهادی بعنوان پیش شرط تأیید فعالیت در محیط اجتماعی قراردادهایی می بندد. مزیت های همخوانی با این هنجارها و الزامات عبارتند از پرستیژ، مشروعیت و حمایت اجتماعی. شرکت ها باید اطلاعات کافی در مورد خط مشی ها و فعالیت هایشان در اختیار نهادهای مختلف قرار بدهند تا مشخص شود که آنها قرارداد اجتماعی شان را محترم می شمارند یا نه. افزایش افشا نشانگر آگاهی شرکت از مسئولیتش نسبت به جامعه است و میزانی که شرکت ارزشهای اجتماعی غالب را پذیرفته را هم نشان می دهد (دی ماجیو، ۱۹۸۸). در عین حال، شرکت هایی با سطح افشا بالاتر قیمت سهام بالاتری در بلند مدت خواهند داشت (استاگنا، ۱۹۷۶). به عنوان یک منبع مهم افشای اطلاعات، اطلاعات آتی در تحقیقات اخیر مورد توجه بیشتری قرار گرفته است. نقش افشای اطلاعات آتی در بازارهای سرمایه بسیار مهم است، زیرا محیط اقتصادی بسیار پویا است و در نتیجه نمی توان صرفاً به اطلاعات تاریخی، متکی بود (بوجاکی، زیقال و بوزیس، ۱۹۹۹). همراه با توسعه اقتصادی، صرفاً افشای اطلاعات تاریخی شرکت ها نمی تواند نیازهای متنوع اطلاعاتی سرمایه گذاران را برآورده سازد. به ویژه، تغییر سریع شرایط اقتصادی باعث می شود نواقص احتمالی اطلاعات تاریخی مشهودتر شود. در برخی موارد، اطلاعات تاریخی نمی توانند برای سهامداران بینش کافی در پیش بینی عوامل مهم موفقیت، فرصت ها، خطرات و برنامه های مدیریت فراهم کنند. اعتقاد بر این است که افشای اطلاعات آتی، توانایی سرمایه گذاران را برای پیش بینی سودهای آینده و تصمیم گیری بهتر برای سرمایه گذاری برای ارزیابی جریان های نقدی آتی بهبود می بخشد (حسینی، اسچلیچر و والکر، ۲۰۰۳؛ مینی کیوسی، ۲۰۱۳). کیوسو و همکاران (۲۰۰۹) استدلال می کنند که FLD ها در فرایند تصمیم گیری برای سرمایه گذاران مفید هستند (ماتاوا، ۲۰۱۲). اطلاعات آینده نگر در بردارنده انواع متعدد عناوین فرعی "اطلاعات آینده نگر" (بروبیرگ و همکاران، ۲۰۰۹)، "اطلاعات ترسیم شده" (پاتلی و پرنسیپ، ۲۰۰۷؛ السید و

هاپکی، ۲۰۱۰) "چشم اندازهای آینده" (اینگ و ماک، ۲۰۰۳؛ لیم و همکاران، ۲۰۰۷) در مطالعات اولیه است. طبق تحقیقات انجام شده، یکی از بزرگترین چالش‌های پیش روی سرمایه‌گذاران و شرکت‌ها در استفاده از اطلاعات مربوط به عملکرد پایداری، فقدان استانداردهای مربوط و جامع است. چالش دیگر این است که در دوره بلندمدت و در یک افشا جامع و یکپارچه، کدام یک از این ابعاد برای یک شرکت در جهت خلق ارزش برای سهامداران و ذینفعان اهمیت بیشتری دارد و موضوعات پایداری را باید براساس اهمیت آن‌ها طبقه‌بندی کرده به طوری که شرکت‌هایی که رتبه‌بندی بالاتر در مورد موضوعات بااهمیت پایداری و همزمان رتبه‌بندی ضعیف در مورد موضوعات بی‌اهمیت پایداری دارند، بهترین عملکرد آینده را خواهند داشت. به عبارتی، شرکت‌هایی که عملکرد پایداری بهتری دارند، در طولانی مدت نسبت به هم‌تایان خود در بازار سهام و عملکرد حسابداری، بهتر عمل می‌کنند (ایکلز و همکاران، ۲۰۱۲). یکی از موضوعاتی که هنوز در زمینه گزارش دهی یکپارچه مورد توجه قرار نگرفته، عدم وجود استاندارد برای راهنمایی این شرکت‌ها در مجموعه اطلاعات غیرمالی است تا در گزارش‌های سالانه آنها و نحوه گزارش آنها ارائه شود. علاوه بر این، افشای اطلاعات غیرمالی توسط شرکت‌ها در بسیاری از کشورها اختیاری است. در همین حال، افشای این اطلاعات غیرمالی اضافی نیاز به منابع اقتصادی، انسانی و سرمایه‌ای اضافی و همچنین قرارگیری شرکت‌ها در معرض خطر دادرسی دارد. بنابراین استدلال می‌شود که شرکت‌ها از این هزینه اضافی اجتناب کنند. مگر آنکه مزایای قابل پیش‌بینی وجود داشته باشد. در این تحقیق به سه دلیل به تمرکز داوطلبانه بودن اطلاعات غیرمالی تاریخی و آینده‌نگر توجه می‌کنیم (هیومل و اسپلیک، ۲۰۱۶). اول، در مقایسه با اطلاعات غیرمالی تاریخی، افشای آینده‌نگر، اطلاعات بیشتر مربوط به سرمایه‌گذاران را برای پیش‌بینی آینده شرکت ارائه می‌کند. دوم، شرکت‌هایی که افشاهای غیرمالی را ارائه می‌دهند، بیشتر به عملکرد پایداری بلندمدت به جای سود کوتاه مدت توجه می‌کنند. سوم، کیفیت سود بهتر، تحت حاکمیت شرکت قوی تر، همراه با استراتژی بلندمدت شرکت به وسیله افشای اطلاعات غیرمالی هدایت می‌شود (رضائی و تنو، ۲۰۱۷). افشای اختیاری توسط شرکت‌ها مزایای مهمی برای شرکت‌ها و مدیران دارد. این مزایا معمولاً با سه رویکرد اصلی نظری توضیح داده می‌شود: نظریه نمایندگی، نظریه علامت دهی و نظریه مشروعیت (واتسون و همکاران، ۲۰۰۲).

نظریه نمایندگی

در توضیح اینکه چرا مدیران اختیاری اطلاعات را افشا می‌کنند، نظریه نمایندگی تصور می‌کند که مدیران و سهامداران منافع متفاوتی دارند (چو و وونگ بون، ۱۹۸۷؛ کوک، ۱۹۸۹؛ فیرت، ۱۹۸۰؛ حسین و همکاران، ۱۹۹۴). ممکن است مدیران با آگاهی از این که سهامداران به دنبال کنترل رفتار خود از طریق فعالیتهای تضمینی و نظارتی باشند، انگیزه‌ای برای تلاش و ترغیب سهامداران داشته باشند. مدیران معتقدند که سهامداران با دقت عمل می‌کنند و افشا ممکن است به عنوان ابزاری برای متقاعد کردن آنها استفاده شود (احمد و کورتیس، ۱۹۹۹).

نظریه علامت دهی

یکی دیگر از رویکردهای نظری که در تعریف فرآیند افشای اختیاری به کار رفته است، نظریه علامت دهی است. نظریه علامت دهی که برای توضیح رفتار در بازار کار ایجاد شده است، همچنین برای افشای اختیاری استفاده می‌شود. علامت دهی واکنش به عدم تقارن اطلاعاتی در بازار است. در این حالت، شرکت‌ها اطلاعاتی دارند که سرمایه‌گذاران از آنها اطمینان ندارند. عدم تقارن می‌تواند کاهش یابد اگر طرف دارای اطلاعات بیشتری نسبت به دیگران

باشد. در این حالت، مدیران شرکتهای با کیفیت بالاتر آرزو می کنند از طریق افشای اختیاری، خود را از شرکتهای با کیفیت پایین متمایز کنند. برای موفقیت در علامت دهی، مدیران باید از سیگنال های معتبر استفاده کنند (ایکلز و همکاران، ۲۰۰۱).

نظریه مشروعیت

نظریه مشروعیت با محوریت مفهوم قرارداد یا توافق بین یک شرکت و مؤلفه های آن مبتنی بر این فرض است که شرکت ها با افشای اطلاعات خاص در گزارش سالانه، مشروعیت خود را سیگنال می کنند (شوکر و ستی، ۱۹۷۴) شرکت های با عملکرد پایداری ضعیف، افشای پایداری با کیفیت پایین را برای حفاظت از مشروعیت خود مطابق با نظریه مشروعیت ترجیح می دهند (هیومل و اسپلیک، ۲۰۱۶). تعدادی از محققان برای توضیح افشای گزارش های زیست محیطی و اجتماعی از تئوری مشروعیت استفاده کرده اند (گوتتری و پارکر، ۱۹۸۹؛ پاتن، ۱۹۹۲؛ دگان و گوردون، ۱۹۹۶). با افشای اختیاری اطلاعات خاص، مدیران می توانند با دینفعان ارتباط برقرار کنند (واتسون و همکاران، ۲۰۰۲).

۲-۲- پیشینه تجربی پژوهش

۲-۲-۱- پژوهش های خارجی

ماما و مخیز (۲۰۲۰)، پژوهشی با عنوان ادغام اطلاعات غیرمالی در گزارش شرکتی: از یک چشم انداز تئوریک را مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه دست یافتند که نظریه های مشروعیت و نهادی شیوه کارایی صنایع تولیدی، معدن، نفت و داروسازی را توضیح می دهند که تصور می شود فعالیت های آن ها تأثیر منفی بر جامعه و محیط زیست داشته است. از طرف دیگر، شرکت هایی در صنعت خدمات و تجارت، که تصور می شود تأثیر منفی کمی بر محیط و جامعه دارند، توسط نظریه های علامت دهی و نمایندگی شکل می گیرد.

چرامادی و رامش (۲۰۲۰)، به بررسی تأثیر افشای داوطلبانه بر ارزش گذاری شرکت ها: شواهدی از شرکت های هندی پرداختند و به این نتیجه دست یافتند بین افشای داوطلبانه و ارزش شرکت با اندازه گیری کیوتوبین ارتباط مثبتی وجود دارد و همچنین بازار برای شرکت هایی که اطلاعات اختیاری راجع به اموراتجتماعی و زیست محیطی و حاکمیت شرکتی فاش می کنند، ارزش بالاتری را در نظر می گیرد.

زینی و همکاران (۲۰۱۹)، با استفاده از رویکرد تجزیه و تحلیل محتوی، تأثیر ساختار مالکیت بر سطح افشای اختیاری در گزارش های سالانه شرکت ها تحت نظارت خانوادگی در مالزی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که شرکت های تحت نظارت خانواده، تمایل دارند که اطلاعات داوطلبانه را در رابطه با عوامل خارجی و شرایط عمومی افشا کنند.

وانگ و همکاران (۲۰۱۹)، پژوهشی با عنوان رتبه بندی افشای اطلاعات، تولید صنعت، رقابت بازار و قیمت گذاری نادرست: انجام دادند. آن ها در این تحقیق، از سیستم ارزیابی افشای اطلاعات ایجاد شده توسط سیستم شفافیت و افشای اطلاعات استفاده کردند تا کشف کنند آیا شفافیت اطلاعات می تواند از میزان قیمت گذاری نادرست بکاهد یا خیر. پژوهش آن ها نشان داد که معامله پایین تر صنعت و هزینه های رقابت، منجر به قیمت

گذاری پایه کمتر می‌شود و تاثیر نمره افشای اطلاعات بر میزان قیمت گذاری نادرست در صنایع انحصاری تر پایین تر است.

مینی کیوسی (۲۰۱۸)، به بررسی اطلاعات آینده نگر در گزارش یکپارچه: پرداختند. و به این نتیجه دست یافتند که شرکت‌ها به افشای اطلاعات آتی در گزارشات یکپارچه بی‌میل هستند و سودآوری و اندازه شرکت رابطه معنی داری با سطح موضوعات خاص افشای اطلاعات آینده نگر دارند و بالعکس مشخص شده که اهرم در توضیح میزان افشای اطلاعات آینده نگر غیرمعنی دار است.

بویوکوزکان و کارابولوت (۲۰۱۸)، پژوهشی با عنوان "ارزیابی عملکرد پایداری: بررسی ادبیات و دستورالعمل‌های آینده" را مورد بررسی قرار دادند. پژوهش آن‌ها نشان داد که مدل‌های ارزیابی عملکرد پایداری باید بیشتر متعادل باشد و معیارهای مناسب و ارتباطات آن‌ها باید به خوبی تعریف و ذهنیت معیارهای کیفی شاخص‌های پایداری را در نظر بگیرند.

کیوری و همکاران (۲۰۱۸)، پژوهشی با عنوان "یک چارچوب مفهومی برای اندازه‌گیری عملکرد پایداری زنجیره‌های عرضه" را مورد بررسی قرار دادند. آن‌ها با استفاده از چارچوب محتوا، زمینه و فرآیند، ۱۰۴ مقاله را مورد بازبینی قرار دادند. نتایج پژوهش نشان داد که روش‌های مختلف اندازه‌گیری برای ارزیابی پایداری در بخش‌های مختلف و اجزای زنجیره تامین استفاده می‌شود.

رضائی و تئو (۲۰۱۷)، پژوهشی با عنوان "افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی و ارتباط آن با عملکرد پایداری" را مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش نشان داد که به طور خاص، افشای اطلاعات غیرمالی آینده نگر با یک پیشینه یک ساله بر عملکرد پایداری ارتباط دارد، در حالی که عملکرد پایداری در سال جاری با افشای بیشتر از اطلاعات غیرمالی تاریخی در ثبت‌های سالیانه پایان سال مرتبط است.

کیو و همکاران (۲۰۱۶)، در پژوهشی با عنوان حاکمیت شرکتی و کیفیت افشای اطلاعات آینده نگر در چین پرداختند و به این نتیجه دست یافتند شرکت‌هایی که حاکمیت شرکتی خوبی دارند احتمالاً نسبت به شرکت‌هایی که به بحث کیفی در خصوص رویه فروش شرکت می‌پردازند، پیش‌بینی فروش دقیق‌تری را افشا می‌کنند. همچنین می‌توانند اطلاعات غیرمالی دقیق عرضه کنند.

آلگاتامین (۲۰۱۶)، در پژوهشی افشای اطلاعات آینده نگر، شیوه‌های مدیریت سود و ویژگی‌های فردی را مورد آزمون قرار دادند. نتایج پژوهش نشان داد که اعتماد به نفس بیش از حد رابطه مثبت و معناداری با شیوه‌های مدیریت سود دارد که همسو با نظریه علامت دهی است.

۲-۲-۲- پژوهش‌های داخلی

شمس و همکاران (۱۳۹۸)، پژوهشی با عنوان تبیین مولفه‌های افشا داوطلبانه با رویکرد مسئولیت اجتماعی از دیدگاه متخصصین آموزش عالی را بررسی کردند. داده‌های پژوهش با استفاده از آزمون تحلیل عاملی اکتشافی از طریق نرم افزار spss تحلیل شد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد که سه بعد برای افشا داوطلبانه شرکت‌ها (اطلاعات عمومی و راهبری، عملکرد و نوآوری و رشد آتی) قابل استخراج بود.

فیضی و همکاران (۱۳۹۸)، به بررسی چگونگی ارتباط ابعاد افشای داوطلبانه اطلاعات غیرمالی با عملکرد پایداری شرکت ها و تاثیر آن ها بر کیفیت حسابرسی پرداختند. در این پژوهش، با طراحی مدل های رگرسیونی چندمتغیره به آزمون فرضیه های تدوین شده پرداخته شد. نتایج بررسی ها نشان داد که افشای داوطلبانه اطلاعات غیرمالی و ابعاد آن موجب تقویت عملکرد پایداری و بهبود کیفیت حسابرسی شرکت می گردد.

تابلی و همکاران (۱۳۹۷)، در بررسی تاثیر کیفیت افشا و افشای داوطلبانه بر عدم تقارن اطلاعاتی در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. یافته های پژوهش حاکی از وجود رابطه معنادار بین کیفیت افشا و افشای داوطلبانه اطلاعات و نقدشوندگی سهام می باشد ولی رابطه معنادار بین افشای داوطلبانه با خطای پیش بینی و تفاوت قیمت پیشنهادی خرید و فروش مشاهده نشد.

فخاری و همکاران (۱۳۹۶)، مولفه ها و شاخص های گزارشگری زیست محیطی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۰ را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان می دهد که سطح افشای اطلاعات زیست محیطی روند متغیری داشته است.

۲-۳- فرضیه های پژوهش

الزامات قانونی شرکتها را وادار می کند تا اطلاعات عملیاتی و گزارش های سالیانه خود را فاش کنند (FASB, 2001). در این چارچوب، شرکت ها علاوه بر اطلاعات حسابداری کلاسیک ارائه شده در پایان دوره گزارشگری مالی، اطلاعات تکمیلی را نیز افشا می کنند. اطلاعات غیرمالی یکی از مهمترین اطلاعاتی است که به طور داوطلبانه توسط شرکت ها گزارش می شود. افشای اطلاعات غیر مالی توسط مدیریت شرکت به صورت داوطلبانه باعث بهبود معنادار اعتبار آن بین مشارکت کنندگان در بازار می شود (شوشتر و اوکانل، ۲۰۰۶). افشای اطلاعات غیرمالی تاریخی و آینده نگر نقش های مختلفی را در سیستم گزارشگری مالی ایفا می کنند. اطلاعات آینده نگر به پیش بینی های مربوط به تجارت در مورد آینده وضعیت امور تجاری اشاره می کند که در نهایت اطلاعات مفیدی را در مورد چشم انداز آینده شرکت در اختیار سهامداران قرار می دهد که این را می توان در گزارش هیئت مدیره شرکت هایافت. افشای اطلاعات غیرمالی آینده نگر، مدیریت را تشویق می کند تا اقدامات لازم را برای بهبود عملکرد پایداری انجام دهد. در مقابل افشای اطلاعات غیرمالی تاریخی، کانال هایی را برای ارتباطات عملکرد پایداری گذشته با سرمایه گذاران برقرار می کند (رضایی و تنو، ۲۰۱۷). با توجه به مطالب بالا فرضیه های پژوهش به شرح زیر مطرح می شود:

فرضیه اصلی: بین افشای اختیاری اطلاعات غیر مالی با عملکرد پایداری رابطه وجود دارد.

فرضیه فرعی اول: بین افشای اختیاری اطلاعات غیر مالی تاریخی با عملکرد پایداری رابطه وجود دارد.

فرضیه فرعی دوم: بین افشای اختیاری اطلاعات غیر مالی آتی با عملکرد پایداری رابطه وجود دارد.

۳- روش شناسی پژوهش

نوع مطالعه در این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و از نظر هدف کاربردی است. به منظور جمع آوری داده های مربوط به متغیرهای تحقیق از روش تحلیل محتوی استفاده گردید. منبع مورد استفاده برای جمع آوری داده های مورد نیاز، گزارش هیئت مدیره شرکت ها، سایت رسمی سازمان بورس اوراق بهادار و بانک اطلاعاتی تدبیر پرداز بوده است. داده های جمع آوری شده از طریق نرم افزار اکسل اصلاح و طبقه بندی شده و تجزیه و تحلیل نهایی نیز به کمک نرم افزار ایویوز ۸ انجام پذیرفت. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد و با تعدیل جامعه مذکور به وسیله برخی محدودیت ها، ۱۳۰ شرکت (۹۱۰ سال - شرکت) طی بازه زمانی ۱۳۹۱-۱۳۹۷ مشخص گردید. به عبارتی دیگر، پس از اعمال محدودیت های زیر و جامعه انتخابی شرکت های باقیمانده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند:

(۱) به لحاظ افزایش قابلیت مقایسه و وجود یکنواختی میان شرکت های مورد آزمون، سال مالی آن ها منتهی به ۲۹ اسفند باشد.

(۲) شرکت جزء صنایع "بانک ها، موسسات اعتباری و سایر نهادهای پولی"، "سایر واسطه گری های مالی"، "سرمایه گذاری های مالی" و "شرکت های چندرشته ای صنعتی" نباشد.

(۳) شرکت ها نباید سال مالی خود را طی دوره های مورد نظر تغییر داده باشند.

(۴) شرکت هایی که در قلمرو زمانی تحقیق اطلاعات مورد نیاز آن ها در دسترس نمی باشد.

جدول (۱) - جامعه آماری غربال شده

۶۲۳	تعداد کل شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران
(۱۹۳)	-شرکت هایی که پایان سال مالی آن ها ۱۲/۲۹ نیست
(۱۴۰)	-شرکت های مالی، واسطه گری مالی، بانک ها و ...
(۴۱)	-شرکت هایی که در طول دوره مورد بررسی تغییر سال مالی داشته اند
(۱۱۹)	-شرکت هایی که در قلمرو زمانی تحقیق (۱۳۹۱-۱۳۹۷) برخی اطلاعات مورد نیاز آن ها جهت انجام پژوهش در دسترس نبوده است
۱۳۰	شرکت هایی که مورد بررسی قرار گرفتند

تجزیه و تحلیل محتوی به طور گسترده در ادبیات گذشته به عنوان یک ابزار قدرتمند برای کشف اطلاعات شرکت ها مورد استفاده قرار گرفته است (حسینی و همکاران، ۲۰۰۳؛ آگاتامین و همکاران، ۲۰۱۷؛ مینی کیوسی، ۲۰۱۳؛ حسنین و حسینی، ۲۰۱۵). تحلیل محتوی، تکنیکی برای جمع آوری داده هاست؛ شامل رمزگذاری اطلاعات کمی و کیفی به گروه های از پیش تعریف شده برای استنتاج الگو جهت ارائه و گزارش اطلاعات منتشرشده در یک تحلیل قابل اتکا، معقول و اصولی (کامل، ۲۰۰۷). روش تحلیل محتوی که به منظور اندازه گیری میزان افشای اطلاعات آتی شرکت ها در بسیاری از مطالعات قبلی مورد استفاده قرار گرفته است، در این مطالعه نیز به کار گرفته شد. دسته بندی و لیست آیتم های اطلاعات غیرمالی که توسط شرکت ها افشا شده است ممکن است

مربوط به اطلاعات تاریخی و آینده نگر باشد که برای تجزیه و تحلیل محتوی از یک ابزار چک لیست مشتمل بر ۱۸۶ شاخص یا آیتم مورد استفاده قرار گرفت. از آنجاییکه تمرکز این مطالعه، بر روی اطلاعات تاریخی و آینده نگر است، لیستی از شاخص ها به افراد مختلف انتخاب شده براساس تخصص و دانش آنها از روش های حسابداری (آکادمیک و متخصصین حسابداری) ارسال شد. بر اساس توصیه های ارزشمند که توسط آن ها ارائه شد اطلاعات تاریخی و آینده نگر مورد بررسی قرار گرفت و تایید شد. این روش با ادبیات قبلی سازگار است (باراکو و همکاران، ۲۰۰۶؛ اوسالیوان و همکاران، ۲۰۰۸؛ مینی کیوسی، ۲۰۱۳). در واقع، برای محاسبه امتیاز افشای اطلاعات تاریخی و آتی از روش امتیاز دهی حسینی و همکاران (۲۰۰۳) استفاده شد. این پژوهش، از گزارش های هیئت مدیره به مجمع استفاده کرد، زیرا شامل افشای اطلاعات داوطلبانه غیرمالی در بخش هایی یا حداقل یکی از موضوع های افشا بود. تمام بخش های دیگر گزارش سالانه از تجزیه و تحلیل ها حذف شد. بدین منظور شاخص افشا در سه مرحله محاسبه شد. در مرحله اول، جملاتی را که حاوی اظهار نظرهای هیات مدیره در گزارش هیات مدیره به مجمع شرکت ها شامل شاخص های اطلاعات غیر مالی می باشد، شناسایی شد. در مرحله دوم، کل تعداد جملاتی که شامل شاخص های عملکرد پایداری می باشد، شناسایی شد. در مرحله سوم، همزمان هر جمله ای که استخراج شد، از دو بعد کیفی یعنی افشای اطلاعات غیر مالی تاریخی و آینده نگر طبقه بندی شد. رویکرد ما برای امتیاز بندی آیتم های افشای اطلاعات غیر مالی دو جانبه است، به این صورت که هر آیتم اطلاعات غیر مالی در صورت افشا مقدار یک گرفت، در غیر این صورت صفر گرفت. چک لیست افشای اطلاعات غیر مالی زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیتی به شرح جداول در پیوست می باشد.

۴- مدل و متغیرهای پژوهش

برای برآورد تأثیر افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی تاریخی و آینده نگر بر عملکرد پایداری شرکت های حاضر در بورس اوراق بهادار تهران و نظر به فرضیه های مطرح شده و چارچوب نظری پژوهش، برای آزمون فرضیه ها از سه مدل زیر استفاده شده است. که در آن عملکرد پایداری به عنوان متغیر وابسته و افشای اختیاری شامل اطلاعات غیرمالی تاریخی و آینده نگر، متغیرهای مستقل و اندازه شرکت، ارزش دفتری، اهرم مالی، دارایی های نامشهود و رشد شرکت متغیرهای کنترلی هستند.

مدل اول پژوهش

$$SP_{it} = \beta_0 + \beta_1 Voluntry DNI_{it} + \beta_2 Size_{it} + \beta_3 BM_{it} + \beta_4 Lev_{it} + \beta_5 Growth_{it} + \beta_6 Intans_{it} + \beta_7 Industry_{it} + \varepsilon_{it}$$

مدل دوم پژوهش

$$SP_{it} = \beta_0 + \beta_1 Forward - looking_{it} + \beta_2 Size_{it} + \beta_3 BM_{it} + \beta_4 Lev_{it} + \beta_5 Growth_{it} + \beta_6 Intans_{it} + \beta_7 Industry_{it} + \varepsilon_{it}$$

مدل سوم پژوهش

$$SP_{it} = \beta_0 + \beta_1 Historical_{it} + \beta_2 Size_{it} + \beta_3 BM_{it} + \beta_4 Lev_{it} + \beta_5 Growth_{it} + \beta_6 Intans_{it} + \beta_7 Industry_{it} + \varepsilon_{it}$$

که در آن:

۴-۱- متغیر وابسته

$SP_{i,t}$: متغیر وابسته پژوهش حاضر، عملکرد پایداری شرکت هاست که از طریق گزارش های سالانه هیئت مدیره سنجیده می شود. معیار به کار گرفته برای سنجش عملکرد پایداری شرکت ها، براساس چک لیست افشای عملکرد پایداری (ESG) است. همچنین روش پژوهشی که برای ارزیابی عملکرد پایداری شرکت ها استفاده می شود، تحلیل محتوای غیروزی است (کوک، ۱۹۸۹). در این روش، محقق باید از ابزار چک لیست کدگذاری شده برای ارزیابی عملکرد پایداری شرکت ها استفاده کند. ابزار چک لیست به منظور به رمز درآوردن اطلاعات کیفی موجود در گزارش های سالانه طراحی می شود (ویلیامز، ۱۹۹۹). از این رو، در این پژوهش از چک لیست مشتمل بر ۱۲ مولفه و ۵۶ نوع اطلاعات مرتبط با افشای عملکرد پایداری، بهره برده شده است. این چک لیست شامل سه بعد اجتماعی، زیست محیطی و حاکمیت شرکتی عملکرد پایداری شرکت هاست. اگر یک قلم از افشای پایداری شرکت ها انجام شده باشد، برای آن مقدار یک و در غیر این صورت عدد صفر در نظر گرفته می شود.

۴-۲- متغیر های مستقل

$Forward - looking_{i,t}$: افشای آتی طبقه ای از اطلاعات است که شامل برنامه های فعلی و پیش بینی آینده است که سرمایه گذاران و سایر استفاده کنندگان را قادر به ارزیابی عملکرد آینده شرکت می کند. افشای اطلاعات غیرمالی آتی شامل افشای اطلاعات طرح ها و برنامه های آتی شرکت، افشای پیش بینی مدیریت، افشای رویدادها و وقایع پیش بینی شده آتی نیز می باشد. در این پژوهش، ابتدا شاخص های افشای آتی تعریف و طراحی می شود و از آن جا که اطلاعات اختیاری در صورت های مالی جایگاهی ندارد و غالباً این گونه اطلاعات از طریق گزارش های هیئت مدیره ارائه می شود. بدین منظور چک لیستی مشتمل بر ۶ مولفه و ۷۷ نوع اطلاعات مرتبط با افشای آتی تهیه شده و عناصر تشکیل دهنده آن با اطلاعات مندرج در گزارشات مقایسه می شود. اگر یک قلم از افشای آتی شرکت ها انجام شده باشد، برای آن مقدار یک و در غیر این صورت عدد صفر در نظر گرفته می شود.

$Historical_{i,t}$: افشای اطلاعات تاریخی به نتایج غیرمالی گذشته و افشای مربوط به آن اشاره دارد که شامل اطلاعات هیئت مدیره، فرآیندهای تاریخی و سرمایه انسانی می باشد. در این پژوهش، ابتدا شاخص های افشای اطلاعات تاریخی تعریف و طراحی می شود و چک لیستی مشتمل بر ۵ مولفه و ۵۳ نوع اطلاعات مرتبط با افشای تاریخی تهیه شده است. اگر یک قلم از افشای تاریخی شرکت ها انجام شده باشد، برای آن مقدار یک و در غیر این صورت عدد صفر در نظر گرفته می شود.

۴-۳- متغیرهای کنترلی

$Size_{i,t}$: لگاریتم اندازه شرکت (ارزش بازار شرکت) است که از حاصل ضرب تعداد کل سهام در قیمت بازار هر سهم شرکت i در سال t به دست می آید.

$BM_{i,t}$: نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار شرکت i در سال t .

$LeV_{i,t}$: اهرم مالی شرکت i در سال t است. در این پژوهش اهرم مالی از طریق نسبت ارزش دفتری کل بدهی بر ارزش دفتری کل دارایی محاسبه شده است.
 $Growth_{i,t}$: رشد شرکت از فروش سال جاری منهای فروش سال قبل تقسیم بر فروش سال قبل به دست می آید.
 $Intan_{i,t}$: از تقسیم دارایی های نامشهود بر کل دارایی ها به دست می آید.
 $\varepsilon_{i,t}$: خطای مدل رگرسیون چندمتغیر خطی است.

۵- یافته های پژوهش

در این بخش از تحقیق به ارائه آمار توصیفی در ارتباط با متغیرهای تحقیق، بررسی مانایی متغیرهای تحقیق، آزمون اف لیمر، آزمون هاسمن و در نهایت نتایج آزمون فرضیه های تحقیق پرداخته می شود.

۵-۱- آمار توصیفی

در جدول ۲ نتایج آمار توصیفی حاصل از پژوهش در سطح کل شرکت ها نشان داده شده است. میانگین عملکرد پایداری شرکت ها به عنوان متغیر وابسته نشان می دهد که متوسط امتیاز عملکرد پایداری شرکت های مورد مطالعه ۲۰/۱۰ است. میانگین اهرم مالی نشان دهنده این است که به طور متوسط بدهی شرکت های مورد مطالعه ۰/۵۷ برابر حقوق صاحبان سهام آنها می باشد. در مورد افشای اختیاری اطلاعات غیر مالی نیز شرکت های نمونه به طور متوسط دارای امتیاز ۵۳/۹ بوده اند. افشای اختیاری اطلاعات غیر مالی نیز به دو گروه اطلاعات آینده نگر با امتیاز ۳۲/۵ و تاریخی با امتیاز ۲۱/۴۶ تقسیم شده است. با مقایسه انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار متغیرهای مورد بررسی به این نتیجه می رسیم که متغیر افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی دارای بیشترین پراکندگی و متغیر دارایی های نامشهود دارای کمترین پراکندگی می باشد. تمامی متغیرهای پژوهش دارای ضریب کشیدگی مثبت می باشد و این امر بیان می کند که توزیع متغیرها از توزیع نرمال بلندتر است و داده ها حول میانگین متمرکز شده اند.

جدول (۲) - آمار توصیفی مربوط به متغیرهای تحقیق

متغیر/آماره	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار	جولگی	کشیدگی	آماره جارکیو-برا	سطح معنی داری
عملکرد پایداری	۲۰/۱۰	۲۰	۳۶	۳	۵/۷۱	-۰/۰۰۵	۲/۶۱۸	۵/۷	۰/۰۵
افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی	۵۳/۹	۵۴	۱۰۶	۱	۱۸	۰/۱۹	۳/۰۴	۵/۸۱	۰/۵۴۶

متغیر/آماره	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	آماره جارکیو-برا	سطح معنی داری
افشای اطلاعات غیرمالی آتی	۳۲/۵	۳۳	۶۵	۱	۱۲/۱۹	۰/۱۸	۲/۸۸	۵/۴۸	۰/۰۶۴
افشای اطلاعات غیرمالی تاریخی	۲۱/۴۶	۲۱	۴۶	۰	۶/۶۹	۰/۲۳	۳/۰۲	۸/۴۹	۰/۰۱۴
اندازه شرکت	۱۴/۴۳	۱۴/۲۵	۱۹/۷۷	۱۰/۵۳	۱/۴۴	۰/۵۹	۳/۸۵	۸۲/۰۸	۰/۰۰۰
ارزش دفتری	۰/۳۹	۰/۳۳	۲/۰۹	۰/۰۰۳	۰/۲۶	۱/۶۴	۷/۳۶	۱۱۳۱/۷۳	۰/۰۰۰
اهرم مالی	۰/۵۷	۰/۵۸	۰/۹۹	۰/۰۶	۰/۱۸	-۰/۲۰۳	۲/۳۷	۲۱/۳	۰/۰۰۰
رشد شرکت	۰/۳۸	۰/۱۴	۱۵/۱۴	-۰/۹۳	۱/۱۰۱	۵/۰۹	۵۰/۶۶	۹۰۸۱/۸	۰/۰۰۰
دارایی‌های نامشهود	۰/۰۰۶	۰/۰۰۲	۰/۰۷۴	۰	۰/۰۰۹	۲/۷۵	۱۲/۲۳	۴۳۸۵/۶۸	۰/۰۰۰۰
تعداد مشاهدات	۹۱۰	۹۱۰	۹۱۰	۹۱۰	۹۱۰	۹۱۰	۹۱۰	۹۱۰	۹۱۰

۵-۲- آزمون مانایی متغیرها

قبل از برآورد مدل به منظور اطمینان از نتایج تحقیق و ساختگی نبودن روابط موجود در رگرسیون و معنی دار بودن متغیرها، اقدام به انجام آزمون مانایی و محاسبه ریشه واحد متغیرهای تحقیق در مدل‌ها گردید. در این تحقیق برای آزمون مانایی متغیرها که دارای ماهیت پنبلی هستند از روش آزمون لوین، لین و چو (۲۰۰۲) با استفاده از نرم افزار Eviews8 استفاده گردید. در آزمون ریشه واحد فرضیه صفر بیانگر وجود ریشه واحد بوده و در صورتیکه احتمال جدول کوچکتر از ۰/۰۵ باشد به احتمال ۹۵ درصد فرضیه صفر پذیرفته نمی‌شود. نتایج حاصل از آزمون ریشه واحد برای متغیرهای مدل به شرح جدول ۳ می‌باشد که مشخص گردید تمامی متغیرها مانا بودند.

جدول (۳) - نتایج آزمون ریشه واحد Levin, Lin & Chu، با عرض از مبدأ و روند

Levin, lin & chut		متغیر
احتمال	آماره	
۰/۰۰۰	-۲۲/۴۳	SP
۰/۰۰۰	-۱۱۶/۰۹	VOLUNTRYDNI
۰/۰۰۰	-۴۶/۸۷	FDNI
۰/۰۰۰	-۱۱/۴۷	HDNI

Levin,lin & chut		متغیر
احتمال	آماره	
۰/۰۰۰۰	-۲۱/۸	SIZE
۰/۰۰۰	-۱۶/۴۴	BM
۰/۰۰۰۰	-۱۳/۶۳	LEV
۰/۰۰۰	-۹/۰۲	GROWTH
۰/۰۰۰	-۴۲/۸۹	INTAN

۳-۵- انتخاب روش مناسب برای برآورد مدل ها

به منظور آزمون فرضیه های تحقیق، مدل های اصلی تحقیق برآورد می گردد. لذا، ابتدا به منظور انتخاب بین روش های داده های تابلویی و داده های تلفیقی از "آزمون F لیمر" (چاو) استفاده می شود. اگر p-value محاسبه شده بیشتر از سطح خطای ۵ درصد باشد از داده های تلفیقی (Pooled) و در غیر اینصورت از داده های تابلویی (Panel) استفاده می شود. نتایج آزمون اف لیمر مدل های تحقیق به شرح زیر در جدول ۴ قابل مشاهده می باشد. با توجه به اینکه P-value بدست آمده از آزمون F لیمر در مدل پژوهش کوچکتر از ۵ درصد است، به منظور برآورد این مدل از مدل داده های پانل (Panel) استفاده شد. همچنین در جدول ۴ برای تعیین نوع روش برآورد از آزمون هاسمن استفاده شده است. با توجه به اینکه P-value بدست آمده از آزمون هاسمن برای مدل های تحقیق کمتر از ۵ درصد است، به منظور برآورد این مدل ها، توجیه می شود که الگوی مناسب، الگوی مبتنی بر الگوی اثرات تصادفی می باشد.

جدول (۴) - آزمون اف لیمر و هاسمن مدل های تحقیق

مدل	برآورد	آماره	مقدار	p-value	نتیجه آزمون	نوع آزمون
(۱)	۱	F لیمر	۱۹/۲۲	۰/۰۰۰۰	Panel	اف لیمر
	۱	Cross-section Random	۵/۵۰۸	۰/۴۸۰۵	اثرات تصادفی (RE)	هاسمن
(۲)	۱	F لیمر	۲۰/۸۴۳	۰/۰۰۰۰	Panel	اف لیمر
	۱	Cross-section Random	۴/۴۶	۰/۶۱۴۱	اثرات تصادفی (RE)	هاسمن
(۳)	۱	F لیمر	۲۰/۸۴۷	۰/۰۰۰۰	Panel	اف لیمر
	۱	Cross-section Random	۶/۰۹	۰/۴۱۲۷	اثرات تصادفی (RE)	هاسمن

۴-۵- آزمون همسان بودن واریانس خطا و نرمال بودن جملات خطا در مدل‌ها

در این پژوهش برای بررسی همسانی واریانس‌ها در داده‌های ترکیبی از روش بارتلت (۱۹۸۳) استفاده شده است. در روش همسانی واریانس بارتلت، فرض صفر مبنی بر همسانی واریانس‌ها و فرض مخالف آن ناهمسانی واریانس‌ها در نظر گرفته شده است. همچنین یکی از متداول‌ترین آزمون‌های به کار رفته به منظور نرمال بودن، آزمون جاک-برا می باشد. با توجه به اینکه p-value برای باقیمانده‌های مدل بزرگتر از ۰/۰۵ است، در نتیجه فرضیه H_0 مبنی بر نرمال بودن جملات خطا در مدل‌ها پذیرفته شده است. جدول ۵ نتایج حاصل از آزمون ناهمسانی و نرمال بودن پسماند مدل‌ها را نشان می‌دهد.

جدول (۵) - آزمون ناهمسانی و نرمالیت باقیمانده مدل‌های تحقیق

آزمون	مدل (۱)			مدل (۲)			مدل (۳)		
	روش	مقدار	احتمال	روش	مقدار	احتمال	روش	مقدار	احتمال
ناهمسانی مدل‌ها	Bartlett	۹/۰۱	۰/۰۶۹	Bartlett	۱۳/۱۴	۰/۰۶۲	Bartlett	۱۹/۷۴	۰/۰۶۷
آزمون نرمال بودن جملات خطا در مدل‌ها	آماره جاک برا	احتمال	آماره جاک برا	احتمال	آماره جاک برا	احتمال	آماره جاک برا	احتمال	احتمال
	۱۵/۸۳	۰/۰۶۲۸	۱۴/۹۳	۰/۰۷۵	۱۲/۱۳	۰/۰۸۲			

۵-۵- آزمون فرضیه‌ها

جدول ۶، نتایج برآورد مدل‌های (۱) تا (۳) را منعکس می‌کند. بخش اول این جدول، اطلاعات مربوط به برآورد مدل‌ها و آزمون ضرایب آن‌ها را در بر می‌گیرد. از طرف دیگر، بخش دوم آن توان تبیین مدل‌ها و معنی‌داری آن‌ها را ارایه می‌کند.

جدول (۶) - نتایج برازش مدل‌های اول تا سوم

عرض از مبدا	مدل (۱)			مدل (۲)			مدل (۳)		
	مقدار	آماره	احتمال	مقدار	آماره	احتمال	مقدار	آماره	احتمال
عرض از مبدا	۸/۹۹	۴/۱۱	۰/۰۰۰	۷/۴۹	۳/۲۵	۰/۰۰۱۲	۹/۸۵	۴/۴۲	۰/۰۰۰
VOLUNTRYDNI	۰/۲۲	۲۵/۹	۰/۰۰۰	---	---	---	---	---	---
HDNI	---	---	---	۰/۵۶۶	۲۲/۳۱	۰/۰۰۰	---	---	---
FDNI	---	---	---	---	---	---	۰/۳۲	۲۵/۵۳	۰/۰۰۰
SIZE	-۰/۰۵۲	-۰/۳۴	۰/۷۳۳	۰/۰۴۹	۰/۳۰۴	۰/۷۶	-۰/۰۰۰۸	-۰/۰۰۵	۰/۹۹
BM	۰/۳۷	۰/۷۲	۰/۴۶۷	۰/۱۹۲	۰/۴۸۸	۰/۶۲۵	-۰/۱۸	-۰/۴۹	۰/۶۲

مدل (۱)			مدل (۲)			مدل (۳)			LEV	GROWTH	INTAN
مقدار	آماره	احتمال	مقدار	آماره	احتمال	مقدار	آماره	احتمال			
۰/۷۲	-۱/۰۵	۰/۲۹۳	-۰/۸۵۶	-۱/۱	۰/۲۳۴	-۰/۷۱۵	-۱/۰۲۹	۰/۳۰۳			
۰/۱۸۱	۲/۴۴	۰/۰۱۴	۰/۲۵۵	۲/۹۲	۰/۰۰۳	۰/۱۸۵	۲/۴۸	۰/۰۱۳			
۷/۵۱	۰/۵۸	۰/۵۵۹	۱۰/۴۷	۰/۷۸	۰/۴۳۲	۴/۰۴	۰/۳۱۲	۰/۷۵۴			
	آماره	احتمال	آماره	احتمال	آماره	احتمال	آماره	احتمال			
	۰/۴۸	---	۰/۴۸	---	---	---	۰/۴۷	---			توان و معنی داری
	۱۴۳/۴	۰/۰۰۰۰	۱۱۹/۸۲	۰/۰۰۰۰	۱۴۰/۳۴	۰/۰۰۰۰	---	---			ضریب تعیین تعدیل شده آزمون F
	۱/۵۴	---	۱/۶۵	---	۱/۶۴	---	---	---			آزمون دوربین واتسون

فرضیه اصلی: با توجه به نتایج بدست آمده از برآورد مدل پژوهش که در جدول ۵ مشاهده می شود، ضریب متغیر مستقل افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی (VOLUNTRYDNI) برابر با (۰/۲۲) بوده و سطح معنی داری این متغیر کمتر از ۰/۰۵ است. بنابراین فرضیه اصلی پژوهش پذیرفته می شود و می توان نتیجه گرفت بین افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی با عملکرد پایداری رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. همانگونه که نتایج مندرج در جدول ۵ نشان می دهد، p-value آزمون F کوچکتر از ۵ درصد است و از آنجائیکه، آماره F اعتبار کلی مدل را نشان می دهد در نتیجه می توان گفت این مدل با احتمال ۹۵٪ معنی دار بوده و از اعتبار بالایی برخوردار است. ضریب تعیین مدل برابر با ۰/۴۸ می باشد این نشان دهنده این است که ۴۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته به وسیله متغیرهای مستقل قابل توضیح است. همچنین آماره دوربین واتسون (DW) بین ۱/۵ و ۲/۵ بوده برابر با ۱/۵۴ که نشان دهنده عدم خود همبستگی جملات خطا می باشد.

فرضیه فرعی اول: با توجه به نتایج بدست آمده از برآورد مدل تحقیق که در جدول ۵ مشاهده می شود، ضریب متغیر مستقل افشای اطلاعات غیرمالی تاریخی (HDNI) برابر با (۰/۵۶) بوده و سطح معنی داری این متغیر کمتر از ۰/۰۵ است. بنابراین می توان نتیجه گرفت بین افشای اطلاعات غیرمالی تاریخی با عملکرد پایداری رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. همانگونه که نتایج مندرج در جدول ۵ نشان می دهد، p-value آزمون F کوچکتر از ۵ درصد است و از آنجائیکه، آماره F اعتبار کلی مدل را نشان می دهد در نتیجه می توان گفت این مدل با احتمال ۹۵٪ معنی دار بوده و از اعتبار بالایی برخوردار است. ضریب تعیین مدل برابر با ۰/۴۴ می باشد این نشان دهنده این است که ۴۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته به وسیله متغیرهای مستقل قابل توضیح است. همچنین آماره دوربین واتسون (DW) بین ۱/۵ و ۲/۵ بوده برابر با ۱/۶۵ که نشان دهنده عدم خود همبستگی جملات خطا می باشد.

فرضیه فرعی دوم: با توجه به نتایج بدست آمده از برآورد مدل تحقیق که در جدول ۵ مشاهده می شود، ضریب متغیر مستقل (FDNI) برابر با (۰/۳۲) بوده و سطح معنی داری این متغیر کمتر از ۰/۰۵ است. بنابراین می توان نتیجه گرفت بین افشای اطلاعات غیرمالی آتی با عملکرد پایداری رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

همانگونه که نتایج مندرج در جدول ۵ نشان می‌دهد، p-value آزمون F کوچکتر از ۵ درصد است و از آنجائیکه، آماره F اعتبار کلی مدل را نشان می‌دهد در نتیجه می‌توان گفت این مدل با احتمال ۹۵٪ معنی‌دار بوده و از اعتبار بالایی برخوردار است. ضریب تعیین مدل برابر با ۰/۴۸ می‌باشد این نشان دهنده این است که ۴۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته به وسیله متغیرهای مستقل قابل توضیح است. همچنین آماره دوربین واتسون (DW) بین ۱/۵ و ۲/۵ بوده برابر با ۱/۶۴ که نشان دهنده عدم خود همبستگی جملات خطا می‌باشد.

۶- نتیجه‌گیری و بحث

تاثیر رویه‌ها و سیاست‌های افشای اطلاعات بر رفاه سرمایه‌گذاران، یکی از مسائل مهمی است که همواره در کانون توجه نهادهای نظارتی و شرکت‌ها بوده و موضوع بسیاری از پژوهش‌های مالی و حسابداری قرار گرفته است (رهنمای رودپشتی و همکاران، ۱۳۹۹). افشای اطلاعات توسط شرکت‌ها یکی از منابع مهم و ارزشمند اطلاعاتی برای سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و سایر ذینفعان در جهت تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و به صورت آگاهانه می‌باشد. امروزه افشای اطلاعات تنها محدود به اطلاعات مالی در چارچوب گزارش‌های مالی نیست، بلکه معمولاً دسته‌ای از اطلاعات غیرمالی نیز با هدف اثرگذاری بر تصمیمات استفاده‌کنندگان، افشا می‌شود. اقدامات مربوط به افشای اطلاعات غیرمالی بسیار متفاوت است. شرکت‌ها به دلایل مختلف تمایلی به افشای اطلاعات اضافی ندارند، ممکن است همیشه شرکت‌ها بخواهند که اطلاعات حساس را فاش نکنند، زیرا می‌تواند به گوش رقبای خود نیز برسد (چرامادی و رامش، ۲۰۲۰). شواهد نشان می‌دهد که شرکت‌ها افشای اطلاعات غیرمالی خود را منطبق با تئوری مشروعیت، علامت‌دهی و نمایندگی فاش می‌کنند (ماما و مخیز، ۲۰۲۰). از اواخر قرن گذشته، تاکید فزاینده‌ای بر گزارش‌های پایداری زیست‌محیطی و اجتماعی به صورت جداگانه اعمال می‌شود به گونه‌ای که پیش‌بینی می‌شود شرکت‌ها، ادغام اطلاعات غیرمالی را در گزارش‌های سالانه خود به دست آورند (آمل‌زاده و سارااقیم، ۲۰۱۷).

نتایج حاصل از آزمون فرضیه اصلی نشان داد بین افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی با عملکرد پایداری رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. شرکت‌هایی که توجه بیشتری به افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی دارند، عملکرد پایداری بهتری خواهند داشت و پایداری آن‌ها بالاتر از شرکت‌هایی است که افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی نسبتاً کمتری دارند. توضیح این که انجام سرمایه‌گذاری در شرکت‌های دارای عملکرد پایداری بالاتر، موجبات افزایش بازدهی سرمایه‌گذاری در بلندمدت و انجام سرمایه‌گذاری مطمئن‌تر را فراهم می‌سازد. همچنین نتایج نشان می‌دهد افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی و عملکرد پایداری در هر دو جهت با یکدیگر همبستگی دارند. نتایج حاصل از آزمون فرضیه فرعی اول نشان داد بین افشای اطلاعات غیرمالی تاریخی با عملکرد پایداری رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. افشای اطلاعات غیرمالی تاریخی نقش‌های مختلفی در سیستم گزارشگری ایفا می‌کنند. نتایج نشان می‌دهد که افشای این اطلاعات، کانال‌هایی برای ارتباطات عملکرد پایداری گذشته با سرمایه‌گذاران است.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه فرعی دوم نشان داد که بین افشای اطلاعات غیرمالی آینده نگر با عملکرد پایداری رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. اطلاعات آینده نگر به پیش بینی های مربوط به تجارت در مورد آینده وضعیت امور تجاری اشاره می کند که در نهایت اطلاعات مفیدی را در مورد چشم انداز آینده شرکت در اختیار سهامداران قرار می دهد. افشای اطلاعات آتی برای رفع نیازهای رو به رشد اطلاعاتی سرمایه گذاران است که به سرمایه گذاران ابزارهای اضافی برای ارزیابی چشم انداز، ریسک و نگرانی های فعلی شرکت ارائه می دهد. سرمایه گذاران آینده نگر می خواهند در شرکت هایی سرمایه گذاری کنند که عملکرد بالایی در آینده دارند. افشای این اطلاعات، مدیریت را تشویق می کند تا اقدامات لازم را برای بهبود عملکرد پایداری انجام دهند. نتایج نشان می دهد افشای اطلاعات غیرمالی آینده نگر به طور قابل توجهی به عملکرد بهتر پایداری آتی ارتباط دارد. بررسی افشای اطلاعات در دوره زمانی تحقیق نشان می دهد، توجه مدیران شرکت ها به افشای اطلاعات غیرمالی آینده نگر رو به افزایش است. از جمله دلایل این امر، دستورالعمل های تشویقی بورس اوراق بهادار برای بهبود شفافیت اطلاعاتی، رتبه بندی شرکت ها بر حسب کیفیت افشای اطلاعات که به نحوی رقابت در کیفیت گزارشگری ایجاد نموده و ابلاغ شیوه گزارشگری فعالیت هیئت مدیره می باشد.

این نتایج را می توان در انطباق با نتایج تنو و رضایی (۲۰۱۷)، کیم و همکاران (۲۰۱۴)، حسن (۲۰۱۶)، هانگ و همکاران (۲۰۱۷) و در تضاد با نتایج دیویس و همکاران (۲۰۱۶)، هوی و همکاران (۲۰۱۷) دانست و متفاوت با نتایج هیومل و اسپچلیک (۲۰۱۶) به دلایل مختلف است. اول اینکه در این پژوهش یک بررسی جامع تر از سوابق و نتایج آتی افشای داوطلبانه غیرمالی ارایه می دهد و دوم اینکه برخلاف هیومل و اسپچلیک که از یک متغیر ساختاری استفاده کردند در این تحقیق از نمرات صفر و یک برای اندازه گیری افشای اطلاعات غیرمالی شرکت ها استفاده شد. این روش می تواند تنوع و یا روند در افشای داوطلبانه را به نحو مطلوبی توضیح دهد.

بر اساس نتایج پژوهش، بررسی ابعاد عملکرد پایداری و افشای اختیاری اطلاعات غیر مالی در سطح صنعت نشان می دهد بیشترین افشا برای ابعاد مختلف عملکرد پایداری شامل بعد اجتماعی، زیست محیطی و حاکمیت شرکتی به ترتیب برای صنایع خودرو و قطعات، صنایع غذایی به جز قند و شکر و محصولات و مواد دارویی می باشد. هم چنین در مجموع بالاترین امتیاز عملکرد پایداری برای صنعت سایر محصولات کانی غیر فلزی است. در مورد افشای اختیاری اطلاعات آینده نگر بیشترین امتیاز در صنایع محصولات غذایی به جز قند و شکر و سایر محصولات کانی غیر فلزی مشاهده می گردد. و برای افشای اختیاری اطلاعات تاریخی بیشترین امتیاز نیز مربوط به صنعت محصولات غذایی به جز قند و شکر است. در مجموع نیز بالاترین امتیاز افشای اختیاری اطلاعات غیر مالی مربوط به صنعت سایر محصولات کانی غیر فلزی می باشد. بررسی سطح افشای اختیاری اطلاعات غیر مالی و عملکرد پایداری در دوره زمانی تحقیق نشان می دهد در صنایعی که از ثبات داخلی بالایی برخوردار بوده و کمتر تحت تاثیر تغییرات داخلی و خارجی قرار گرفته اند، نظیر قند و شکر سطح افشای اطلاعات غیر مالی تاریخی و آینده نگر بالاتری مشاهده می شود اما در صنایعی که به دلیل شرایط اقتصادی داخلی یا نوسانات نرخ ارز و فضای بازارهای خارجی با شرایط رونق اقتصادی مواجه شده اند، به دلیل رشد فزاینده سودآوری این شرکت ها و جلب نظر سرمایه گذار در بازار سرمایه از سطح افشای کمتری برخوردار هستند.

پیشنهاد‌های حاصل از نتایج پژوهش

با توجه به نتایج آزمون فرضیه اصلی این پژوهش نشان داد که هر چقدر افشای اختیاری اطلاعات غیر مالی بیشتر باشد، شرکت‌ها عملکرد پایداری بهتری دارند. در چنین حالتی بین افشای اختیاری اطلاعات غیر مالی با عملکرد پایداری در هر دو جهت با یکدیگر همبستگی دارند. در راستای تحقیق انجام شده و نتایج بدست آمده، پیشنهاد می‌شود که به منظور بهبود عملکرد افشای اطلاعات غیر مالی و عملکرد پایداری، الزامات قانونی برای انتشار برخی اطلاعات توسط نهاد های حرفه ای و سازمان بورس اوراق بهادار تهران تعیین شود. هم چنین کارگاه های آموزشی برای مدیران شرکت ها از سوی سازمان بورس اوراق بهادار تهران ایجاد شود تا از این طریق مدیران را با منافع افشای اختیاری اطلاعات غیر مالی و عملکرد پایداری بیشتر آشنا نمایند.

نتیجه فرضیه فرعی اول نشان داد بین افشای اطلاعات غیر مالی تاریخی با عملکرد پایداری همبستگی مثبت وجود دارد. با توجه به نتیجه پژوهش پیشنهاد می‌شود مراجع تدوین کننده استانداردها نسبت به ارائه رویه ها و دستورالعمل های مناسب برای افشای اطلاعات زیست محیطی، اجتماعی و راهبردی شرکتی در گزارش های سالانه شرکت ها اقدام لازم را معمول کنند.

نتیجه فرضیه فرعی دوم نشان داد افشای اختیاری اطلاعات غیر مالی آینده نگر تاثیر مثبتی بر عملکرد پایداری شرکت دارد. در راستای نتایج بدست آمده، پیشنهاد می‌شود جهت مشارکت بیشتر شرکت ها در زمینه عملکرد پایدار، شرایط لازم برای ترغیب آنان انجام شود و به سرمایه گذاران در بازار سرمایه کشور توصیه می‌گردد که تمرکز خود در سرمایه گذاری را با شرکت های دارای عملکرد پایداری بالاتر بگذارند که موجبات افزایش بازدهی سرمایه گذاری در بلند مدت و انجام سرمایه گذاری مطمئن را فراهم می‌سازد.

در نهایت در این پژوهش از روش تحلیل محتوی استفاده شد و در نتیجه محدودیت های روش پژوهش کیفی در رابطه به آن مطرح است (هر چند برای افزایش روایی و پایایی نهایت تلاش صورت پذیرفت) و همچنین عدم افشای ریسک شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار جهت جمع آوری داده ها مهمترین محدودیت پژوهش حاضر بشمار می‌آید.

یادداشت‌ها:

1. Jitmaneeroj
2. Rezaee
3. Brockett & Rezaee
4. Freeman
5. Staub-Bisang
6. Wheeler, Colber & Freeman
7. Ng & Rezaee
8. Jain & Rezaee
9. Kiron & et al
10. Rezaee & Tuo
11. Sustainability performance
12. Sustainability disclosure
13. Maniora
14. Eccles, Ioannou & Serafiem
15. Barth & Marphy
16. Nalikka

17. Li & Yang
18. Meek, Roberts & Gray
19. Diamond & Verrecchia
20. Francis, Khuran & Pereira
21. Lang & Lundholm
22. Sengupta
23. Zhang
24. Ho & Wong
25. Bamber, Jiang & Wang
26. Khan, Serafiem & Yoon
27. Elkington
28. Neumary
29. Ayres
30. Dietz & Neumayer
31. Solow
32. Clakrson & et al
33. Deegan
34. ODonovan
35. Sethi
36. Hummel & Schlick
37. Omoloso & et al
38. Maizatulkama & et al
39. Hummel & Rotzel
40. Melegy & Alain
41. Silva, Nuzum & Schaltegger
42. Ahi, Searcy & Jaber
43. Kosajan & et al
44. Engida & et al
45. Bose & et al
46. Al-Tuwajri & et al
47. Cho & et al
48. Cho & Patten
49. Clarkson, Richadson & Vasvari
50. Clarkson. Overall & Chapple
51. De Villiers & Van Staden
52. Patten
53. Deegan
54. ODonovan
55. Sethi
56. Maali, Casson & Napier
57. Mathuva
58. Athanasakou & Hussainey
59. Cooke
60. Hassan, Giorgioni & Romilly
61. Williams
62. Levin, Lin and Chut

فهرست منابع

* پورکریم، یعقوب، جبارزاده کنگرلوئی، سعید، بحری ثالث، جمال و قلاوندی، حسن. (۱۳۹۹). تأثیر فراشناخت و خطاهای شناختی بر قضاوت و تصمیم گیری سرمایه گذاران: نقش تعدیلی افشای اختیاری. نشریه علمی دانش مالی تحلیل اوراق بهادار. دوره ۱۳، شماره ۴۶، صفحه ۷۹-۹۵.

- * تابلی، حمید، مراد زاده، مسلم، کاشی، مسعود و دروهی، زهره. (۱۳۹۷). بررسی تاثیر کیفیت افشا و افشای داوطلبانه اطلاعات بر عدم تقارن اطلاعاتی در بورس اوراق بهادار تهران. پژوهش های مدیریت عمومی، شماره ۴۲، صفحه ۲۲۸-۲۰۵.
- * حساس یگانه، یحیی، باباجانی، جعفر، تقوی فرد، محمدتقی و آرین پور، آرش. (۱۳۹۷). تحلیل عملکرد پایدار زیست محیطی و تاثیر آن بر هزینه سرمایه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. دو فصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری، سال سوم، شماره پنجم، صفحه ۱-۳۹.
- * رهنمای رودپشتی، فریدون، غلامی حسن کیاده، فرید و امین پور، آریا. (۱۳۹۹). بررسی تاثیر پراکندگی مالکیت بر رابطه بین افشای اختیاری و هزینه سرمایه مالکانه. نشریه علمی دانش مالی تحلیل اوراق بهادار. دوره ۳، شماره ۴۶، صفحه ۳۷-۲۵.
- * شمس، امیر، مهرآذین، علیرضا، مسیح آبادی، ابوالقاسم و شورورزی، محمدرضا. (۱۳۹۸). تبیین مولفه های افشا داوطلبانه با رویکرد مسئولیت اجتماعی از دیدگاه متخصصین آموزش عالی. پژوهشنامه تربیتی، دوره ۱۴، شماره ۶۰.
- * فخاری، حسین، ملکیان، اسفندیار و جفایی رهنی، منیر. (۱۳۹۶). تبیین و رتبه بندی مولفه ها و شاخص ها گزارشگری زیست محیطی، اجتماعی و راهبری شرکتی به روش تحلیل سلسله مراتبی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دو فصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری، جلد ۲، شماره ۴، پاییز و زمستان، صفحه ۱۵۳-۱۸۷.
- * فیضی، مهدی، پورآقاجان سرمامی، عباسعلی و نسل موسوی، سیدحسین. (۱۳۹۸). تاثیر افشای داوطلبانه اطلاعات غیرمالی و عملکرد پایداری بر بهبود کیفیت حسابرسی. مجله دانش حسابرسی. سال ۱۹، شماره ۷۷، صفحه ۲۲۰-۱۹۰.
- * کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، (۱۳۹۷). استانداردهای حسابداری. نشریه شماره ۵۹۰، سازمان حسابرسی.
- * محمودی، محمد، هادیان، سیدامین و فلاح عابد، طاهره. (۱۳۹۴). تاثیر سطح کیفیت افشای اختیاری معیارهای عملکرد مالی و غیرمالی بر پیش بینی سود. راهبرد مدیریت مالی، دوره ۳، شماره ۳، صفحه ۱۲۸-۱۰۵.
- * Ahmed, K. ve Courtis, J.K. (1999). Associations between corporate characteristics and disclosure levels in annual reports: a meta-analysis, *British Accounting Review*, 31: 35-61.
- * Aljifri, K., & Hussainey, K. (2007). The determinants of forward-looking information in annual reports of UAE companies. *Managerial Auditing Journal*, 22(9): 881-894.
- * Alkhatib, KH.(2014). The determinants of forward-looking information disclosure. *Journal of social and behavioral sciences*(109). Pp: 858-864.
- * Alqatamin, R., Aribi, Z.A., & Arun, T. (2017). The effect of CEOS characteristics on forward-looking information. *Journal of Applied Accounting Research*. P.P: 1- 26.
- * Alqatamin, R.M.H.,(2016). Forward looking information disclosures, earnings management practices, and The CEOs personal characteristics: The case of Jordan.
- * Amel- Zadeh, A., & Serafiem, K. (2017). Why and investors use ESG information: Evidence from a global survey. *Harvard Business School Working Paper*: 17- 079.

- * Bamber, L. S., Jiang, J., & Wang, I. Y. (2010). What's my style?: The influence of top managers on voluntary corporate financial disclosure. *The Accounting Review*, 85(4): 1131-1162.
- * Barako, D. G., P. Hancock, and H. Izan. 2006. Factors influencing voluntary corporate disclosure by Kenyan companies. *Corporate Governance: An International Review* 14(2):107-125.
- * Biyukzkan, G., Karabulut, Y.,(2018). Sustainability performance evaluation: Literature review and future direction. *Journal of Environmental Management*. P.P: 253-267.
- * Botosan, C. A. (1997). Disclosure level and the cost of equity capital. *The Accounting Review*, 72(3): 323-350.
- * Botosan, C., & Plumlee, M. A. (2002). A re-examination of disclosure level and the expected cost of equity capital. *Journal of Accounting Research*, 40(1): 21-40.
- * Broberg, P., Tagesson, T., & Collin, S-O. (2009). What explains variation in voluntary disclosures? A study of annual reports from corporations listed at the Stockholm Stock Exchange. *Journal of Management and Governance*, 14(4): 351-377.
- * Bujaki, M., Zeghal, D. & Bozec, R.,(1999). The disclosure of future oriented information in annual reports of Canadian corporation. Working paper: 44, University of Ottawa, Canada.
- * Charumathi, B., & Ramesh, L. (2020). Impact of voluntary disclosure on valuation of firms: Evidence from India Companies. *Journal of SAGE*. P.P: 1- 10.
- * Chen, Y., & Du, K .(2020). The role of information disclosure in financial intermediation with investment risk. *Journal of Financial Stability* P.P: 1- 27.
- * Chow, C.W. ve Wong-Boren, A. (1987). Voluntary financial disclosure by Mexican corporations. *Accounting Review*, LXII(3): 533-541.
- * Cooke, T.E. (1989). Voluntary corporate disclosure by Swedish companies. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 1: 171-195.
- * Cooke, T.E. (1989a). Disclosure in the corporate annual reports of Swedish companies. *Accounting and Business Research*, 19(74): 113-124.
- * Cooke, T.E. (1989b). Voluntary corporate disclosure by Swedish companies. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 1(2): 171-189.
- * Deegan, C. ve Gordon, B. (1996). A study of environmental disclosure policies of Australian corporations. *Accounting and Business Research*, 26(3): 187-199.
- * Dhaliwal, D. S., Li, O. Z., Tsang, A., & Yang, Y. G. (2011). Voluntary non-financial disclosure and cost of equity capital: The initiation of corporate social responsibility reporting. *The Accounting Review*, 86(1): 59-100.
- * DiMaggio, P. J. (1988). Interest and agency in institutional theory. *Institutional patterns and organizations: Culture and environment*, 1: 3-22.
- * Eccles, R. G., Krzus, M. P., Rogers, J. and Serafeim, G. (2012).The Need for Sector Specific Materiality and Sustainability Reporting Standards. *Journal of Applied Corporate Finance*, 24(2): 65-71.
- * Eccles, R.G., Hertz, R.H., Keegan, M. ve Phillips, D.M.H. (2001). *The Value Reporting Revolution- Moving Beyond the Earnings Game*, USA: Wiley.
- * Elsayed, M.O., & Hoque, Z. (2010). Perceived international environmental factors and corporate voluntary disclosure practices: An empirical study. *The British Accounting Review*, 42: 17-35.
- * Eng, L.L., & Mak, Y.T. (2003). Corporate governance and voluntary disclosure. *Journal of Accounting and Public Policy*, 22(4): 325-345.
- * European Commission. Disclosure of non-financial information: Europe information: Europe Council, the European Economic and Social and environmental issues. (2014). Retrieved from http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-14-291_en.htm (Accessed September 2014) . Financial Accounting Standards Board (FASB) (2014).

- * FASB (2001). Improving business reporting: insight into enhancing voluntary disclosures. *Financial Accounting S Hussainey, K., T. Schleicher, and M. Walker. 2003. Undertaking large-scale disclosur.*
- * Firth, M. (1980). Rising finance and firms' corporate reporting policies. *Abacus, 17(2): 100-115.*
- * Francis, J., Nanda, D., & Olsson, P. (2008). Voluntary disclosure, earnings quality, and cost of capital. *Journal of Accounting Research, 46(1): 53-99.*
- * Guthrie, J.E. ve Parker, L.D. (1989). Corporate social reporting: a rebuttal of legitimacy theory. *Accounting and Business Research, 9(76): 343-352.*
- * Hassanein, A., and K. Hussainey. 2015. Is forward-looking financial disclosure really informative? Evidence from UK narrative statements. *International Review of Financial Analysis 41:52-61.*
- * Healy, P. M., Hutton, A. P., & Palepu, K. G. (1999). Stock performance and intermediation changes surrounding sustained increases in disclosure. *Contemporary Accounting Research, 16(3): 482-520.*
- * Ho, S. S. M., & Wong, K. S. (2001). A study of the relationship between corporate governance structures and the extent of voluntary disclosure. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, 10(2001): 139-156.*
- * Hossain, M., Tan, L.M. ve Adams, M. (1994). Voluntary disclosure in an emerging capital market: some empirical evidence from companies listed on the Kular Lumpur Stock Exchange. *International Journal of Accounting, 29: 334-351.*
- * Hummel, K., Schick, C. (2016). The relationship between sustainability sustainability performance and sustainability disclosure- Reconciling voluntary disclosure theory and legitimac theory. *Journal of Accounting and Public Policy. 35(5): 455-476.*
- * Hussainey, K., T. Schleicher, and M. Walker. (2003). Undertaking large- scaledisclosure studies when AIMR-FAF ratings are not available: the case of prices leading earnings. *Accounting and business research 33 (4):275-294.*
- * Hussainey, K., T. Schleicher, and M. Walker. (2003). Undertaking large-scale disclosure studies when AIMR-FAF ratings are not available: the case of prices leading earnings. *Accounting and business research 33 (4):275-294.*
- * Kamla, R. (2007). Critically appreciating social accounting and reporting in the Arab Middle East: A post colonial perspective. *Adv. Int. Account, 20:155-177.*
- * Khan, M., Serafeim, G., & Yoon, A. (2016). Corporate sustainability: First evidence on materiality. *The Accounting Review, 91(6): 1697-1724.*
- * Li, X., & Yang, H. I. (2016). Mandatory financial reporting and voluntary disclosure: The effect of mandatory IFRS adoption on management forecasts. *The Accounting Review, 91(3): 933-953.*
- * Lim, S., Matolcsy, Z., & Chow, D. (2007). The association between board composition and different types of voluntary disclosure. *European Accounting Review, 16(3): 555-583.*
- * Maama, H., & Mkhize, M. (2020). Integration of non- financial information into corporate reporting: A theoretical perspective. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal. Vol 24, Issue2. P.P: 1- 15.*
- * Mathuva, D. (2012). The determinants of forward- looking disclosures in interim reports for non-financial firms: Evidence from a developing country. *International Journal of Accounting and Financial Reporting. Vol. 2, No. 2. ISSN: 2162-3082.*
- * Meek, G. K., Roberts, C. B., & Gray, S. J. (1995). Factors influencing voluntary annual disclosures by U.S., U.K., and continental European multinational corporations. *Journal of International Business Studies, 26(3): 555-572.*
- * Menicucci, E. 2013. Firms characteristics and forward-looking information in management commentaries of Italian listed companies. *African Journal of Business Management 7(17):1667-1674.*

- * Menicucci, E.,(2018). Exploring forward-looking information in integrated reporting: a multi-dimensional analysis. *Journal of applied accounting research*. Pp: 1-19.
- * Ng, A. C., & Rezaee, Z. (2015). Business sustainability performance and cost of equity capital. *Journal of Corporate Finance*, 34: 128–149.
- * O’Sullivan, M., M. Percy, and J. Stewart. 2008. Australian evidence on corporate governance attributes and their association with forward-looking information in the annual report. *Journal of Management & Governance* 12 (1):5-35.
- * Patelli, L., & Prencipe, A. (2007). The relationship between voluntary disclosure and independent directors in the presence of a dominant shareholder. *European Accounting Review*, 16(1): 5-33.
- * Patten, D.M. (1992). Intra-industry environmental disclosures in response to the Alaskan oil spill: a note on legitimacy theory. *Accounting, organizations and Society*, 17(5): 29-44.
- * Qoori, A., Mujkic, Z., & Kraslawski, A.,(2018). A conceptual framework for measuring sustainability performance of supply chains. *Journal of cleaner production*.
- * Qu, W., Ee, M., Liu, L., Wise, V., Cary, P.(2016). Corporate governance and quality of forward-looking information. *Asian Review of Accounting*, Vol, 23 Iss1. Pp: 39-67.
- * Rezaee, Z. (2016). Business sustainability research: A theoretical and integrated perspective. *Journal of Accounting Literature*, 36:48–64.
- * Rezaee, Z., & Tuo, L. (2017a). Are the Quantity and Quality of Sustainability Disclosures Associated with the Innate and Discretionary Earnings Quality?. *Journal of Business Ethics*: 1-24. DOI 10.1007/s10551-017-3546-y
- * Rezaee, Z., & Tuo, L. (2017b). Voluntary disclosure of non-financial information and its association with sustainability performance. *Advances in Accounting*, 39: 47-59.
- * Shocker, A.D. ve Sethi, S.P. (1974). An approach to incorporating action preferences in developing corporate action strategies. *The Unstable Ground: Corporate in a Dynamic Society* (Der.: S.P. Sethi), CA: Melville.
- * Stanga, K. G. (1976). Disclosure in published annual reports. *Financial Management*: 42-52.
- * studies when AIMR-FAF ratings are not available: the case of prices leading earnings. *Accounting and business research* 33 (4):275-294.tandards Board Steering Committee Report, Business Reporting Research Project, US.
- * Wang, B., Xu, S., Chang Ho, K., Jing, I.M., Huang, H.Y.,(2019). Information disclosure ranking industry production market competition and mispricing: Empirical analysis. *Journal of sustainability*, pp: 1-16.
- * Watson, A., Shriver, P. and Marston, C. (2002). Voluntary disclosure of accounting ratios in the UK. *British Accounting Review*, 34: 289-313.
- * Waweru, F.W., Momba, F.S, & Njeru, A. (2016). Relationship between forward- looking information disclosure and financial performance of non- financial firms listed in Nairobi securities exchange, Kenya. *International Journal of Academic Research in Business and Social Science*. Vol.6, No.11, ISSN: 2222-6990.
- * Williams, S.M. (1999). Voluntary Enviromental and Social Accounting Disclosure Practices in the Asia- Pacific Region: An International Empirical Test of Political Economy theory. *The International Journal of Accounting*, 34(2): 209-238.
- * Yang, H. (2012). Capital market consequences of managers' voluntary disclosure styles. *Journal of Accounting and Economics*, 53(1–2): 167–184.
- * Zaini, S.M., Sharma, U., Samkin, G., & Davey, H. (2019). Impact of ownership structure on the level of voluntary disclosure: a study of listed family controlled companies in Malaysia. *Journal of Accounting Forum*. ISSN: 155- 9982.
- * Zhang, G. (2001). Private information production, public disclosure, and the cost of capital: Theory and implications. *Contemporary Accounting Research*, 18(3): 363–384.

پیوست‌ها:

جدول (۱) - شرح کد و اقلام مربوط به افشای داوطلبانه اطلاعات غیرمالی آینده نگر

ردیف	مؤلفه / شاخص	کد
-	مؤلفه: اطلاعات عمومی شرکت	FDNI1
۱	خلاصه‌ای از تاریخچه شرکت	FDNI11
۲	نمودار ساختار سازمانی شرکت	FDNI12
۳	اطلاعات مربوط به نوع محصولات و خطوط تولید	FDNI13
۴	جایگاه شرکت در صنعت به صورت تحلیلی	FDNI14
۵	بیان نقاط ضعف و قوت	FDNI15
۶	شناسایی رقبای و مشتریان بالفعل و بالقوه	FDNI16
۷	بیان ریسک‌های عمده شرکت	FDNI17
۸	بیان اهداف و استراتژی‌های کلیدی شرکت و بخش‌های تجاری	FDNI18
۹	بیان استراتژی‌های تولید	FDNI19
۱۰	بیان استراتژی‌های بازاریابی	FDNI110
۱۱	بیان استراتژی‌های اجتماعی	FDNI111
۱۲	بیان استراتژی‌های زیست محیطی	FDNI113
۱۳	بیان استراتژی‌های توسعه منابع انسانی	FDNI114
۱۴	عملکرد و دستاوردهای مهم شرکت	FDNI115
۱۵	بیان دعاوی حقوقی و وضعیت آن	FDNI116
-	مؤلفه: چشم‌انداز آتی	FDNI2
۱۶	برنامه‌های آتی بخش خدمات پس از فروش	FDNI21
۱۷	طرح‌های آتی توسعه کمی و کیفی محصولات	FDNI22
۱۸	برنامه‌های آتی تولید کمی محصولات	FDNI23
۱۹	برنامه‌های آتی حوزه تکنولوژی	FDNI24
۲۰	برنامه‌های آتی برای گسترش شبکه بازاریابی	FDNI25
۲۱	برنامه‌ها و رویکردهای توسعه منابع انسانی در آینده	FDNI26
۲۲	پروژه‌های آتی تحقیق و توسعه	FDNI27
۲۳	طرح‌های گسترش صادرات محصولات در سال‌های آتی	FDNI28
۲۴	برنامه‌های آتی برای بهبود پاسخگویی اجتماعی	FDNI29
۲۵	برنامه‌های آتی برای حفاظت از محیط زیست	FDNI210
-	مؤلفه: رشد و نوآوری	FDNI3
۲۶	اهم اقدامات واحد تحقیق و توسعه و واحد آزمایشگاه شرکت	FDNI31
۲۷	قراردادهای همکاری و انجام پروژه‌های مشترک با دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی	FDNI32
۲۸	طرح‌های توسعه‌ای و پروژه‌های سرمایه‌های زیست محیطی	FDNI33
۲۹	طرح‌های بهبود تامین و مصرف مواد	FDNI34
۳۰	طرح و پژوهش برای بهبود و توسعه بازاریابی محصولات	FDNI35
۳۱	مطالعه جهت افزایش بهره‌وری خطوط تولید	FDNI36

ردیف	مؤلفه / شاخص	
۳۲	طرح و پژوهش برای بهینه سازی محصولات محصولات فعلی	FDNI37
۳۳	مطالعات جهت افزایش ظرفیت کارخانه	FDNI38
۳۴	پروژه های توسعه سبد محصولات	FDNI39
۳۵	طرح های بهبود و ارتقا فن آوری اطلاعات	FDNI310
۳۶	محصولات جدید سال جاری	FDNI311
۳۷	درصد پیشرفت پروژه های تحقیقاتی	FDNI312
۳۸	پروژه های توسعه تکمیل شده طی سال جاری	FDNI313
۳۹	پروژه های توسعه در حال اجرا و درصد پیشرفت کار	FDNI314
-	مؤلفه: اطلاعات فروش و مشتریان	FDNI4
۴۰	ترکیب مشتریان عمده	FDNI41
۴۱	مشخصات بازارهای خارجی	FDNI42
۴۲	سهام بازار (تحلیل در سطح کشور، بخش، محصول)	FDNI43
۴۳	تحلیل سهم بازار نسبت به رقبا	FDNI44
۴۴	روند فروش صادرات شرکت	FDNI45
۴۵	فعالیت های صورت گرفته در رابطه با مدیریت ارتباط با مشتریان	FDNI46
۴۶	اطلاعاتی درباره سنجش رضایتمندی مشتریان و رتبه رضایت (CSM)	FDNI47
۴۷	ارایه اطلاعاتی درباره وفاداری مشتریان	FDNI48
۴۸	ارایه اطلاعاتی درباره میزان شکایات مشتریان و زمان پاسخگویی به شکایات	FDNI49
۴۹	گواهینامه ایزو رضایت مشتریان (ISO10002)	FDNI410
۵۰	گواهینامه رعایت حقوق مصرف کنندگان	FDNI411
۵۱	اقدامات انجام شده برای شناسایی مشتریان و بازارهای جدید	FDNI412
۵۲	تأثیر فعالیت های بازاریابی بر فروش	FDNI413
۵۳	اقدامات انجام شده برای کاهش زمان انتظار مشتری	FDNI414
۵۴	تشریح فعالیت های مربوط به خدمات پس از فروش	FDNI415
۵۵	اقدامات انجام شده برای افزایش رضایت مشتری	FDNI416
-	مؤلفه: عملکرد اجتماعی	FDNI5
۵۶	عضویت در نهادهای اجتماعی، فرهنگی، مذهبی و ورزشی	FDNI51
۵۷	اهم اقدامات انجام شده در راستای تحقق شعارهای ملی	FDNI52
۵۸	حمایت از کنفرانس های آموزشی، سمینارها یا نمایشگاه های هنری	FDNI53
۵۹	اقدامات صورت گرفته در راستای توسعه اقتصادی و خودکفایی کشور	FDNI54
۶۰	ارایه کمک به قربانیان بلایای طبیعی	FDNI55
۶۱	توجه به شرایط رفاهی و ایمنی معلولین	FDNI56
۶۲	حمایت از دانشگاه، دانشجویان و نخبگان	FDNI57
۶۳	بیان اقدامات در مبارزه با پولشویی	FDNI58
۶۴	بیان اصول و ارزش های اخلاقی حاکم بر محیط کسب و کار (تدوین منشور اخلاقی)	FDNI59
۶۵	بیان سایر فعالیت های داوطلبانه اجتماعی (اهدای خون، احداث اماکن عمومی و ...)	FDNI510

ردیف	مؤلفه / شاخص	
-	مؤلفه: عملکرد زیست محیطی	FDNI6
۶۶	اقدامات مربوط به رعایت قوانین و مقررات در ارتباط با محیط زیست	FDNI61
۶۷	اقدامات مدیریت و کنترل و پسماند خروجی	FDNI62
۶۸	اقدامات صورت گرفته برای مدیریت مصرف انرژی	FDNI63
۶۹	ارایه اطلاعاتی درباره برنامه های ایمنی محصول شرکت	FDNI64
۷۰	طرح ها و برنامه های حفاظت از محیط زیست	FDNI65
۷۱	مدیریت ضایعات برای تفکیک مواد قابل بازگشت به محیط زیست	FDNI66
۷۲	حمایت برای حفاظت از منابع طبیعی و توسعه فضای سبز	FDNI67
۷۳	استقرار سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای	FDNI68
۷۴	گواهینامه های کیفیت مصرف انرژی	FDNI69
۷۵	گواهینامه سیستم استاندارد مدیریت محیط زیست (سری ISO14000)	FDNI610
۷۶	دوره های آموزشی کارکنان برای حفاظت از محیط زیست	FDNI611
۷۷	دریافت جوایز برای حمایت از محیط زیست مانند نشان صنعت سبز	FDNI612

جدول (۲) - شرح کد و اقلام مربوط به افشای داوطلبانه غیرمالی تاریخی

ردیف	مؤلفه / شاخص	
-	مؤلفه: اطلاعات هیات مدیره شرکت	HDNI1
۷۸	فهرست اعضای هیات مدیره و بیان سوابق آموزشی و حرفه ای آن ها	HDNI11
۷۹	فهرست مدیران اجرایی و بیان سوابق آموزشی و حرفه ای آن ها	HDNI12
۸۰	عضویت اعضای هیات مدیره در هیات مدیره دیگر شرکت ها	HDNI13
۸۱	تعداد سهام نگهداری شده توسط مدیران اجرایی	HDNI14
۸۲	مدیرعامل و اعضای هیات مدیره سابق شرکت	HDNI15
۸۳	تعداد جلسات سالانه هیات مدیره و حضور اعضا	HDNI16
۸۴	موضوعات مورد بررسی در جلسات هیات مدیره و مصوبات آن ها	HDNI17
۸۵	وجود سیستم کنترل داخلی درست و سالم	HDNI18
۸۶	ارایه اطلاعاتی درباره مشاوران حرفه ای و تخصصی هیات مدیره	HDNI110
۸۷	موظف یا غیرموظف بودن اعضای هیات مدیره	HDNI111
۸۸	کمیته های تخصصی هیات مدیره و شرح فعالیت آن ها	HDNI112
۸۹	اطلاعاتی درباره حسابرس مستقل و بازرس قانونی شرکت	HDNI113
۹۰	توضیحاتی درباره دلایل تغییر حسابرس	HDNI114
۹۱	توضیحاتی درباره واحد حسابرسی داخلی	HDNI115
-	مؤلفه: فرآیندهای داخلی	HDNI2
۹۲	اقدامات صورت گرفته در زمینه حذف فعالیت های فاقد ارزش افزوده	HDNI21
۹۳	بکارگیری تکنیک های مومین حسابداری مدیریت در تولید	HDNI22
۹۴	تشریح تکنولوژی تولید و مقایسه آن با رقبا	HDNI23
۹۵	استقرار نظام تعمیرات و نگهداری پیشگیرانه (TPM) در واحد مهندسی شرکت	HDNI24

ردیف	مؤلفه / شاخص	
۹۶	وقفه های تولید و اقدامات انجام شده برای کاهش آن ها	HDNI25
۹۷	روند ضایعات در سال های گذشته	HDNI26
۹۸	بیان فعالیت های دوباره کاری جهت نواقص تولید	HDNI27
۹۹	برنامه ریزی و اقدامات صورت گرفته برای کاهش ضایعات	HDNI28
۱۰۰	میزان روابط با تامین کنندگان مواد اولیه	HDNI29
۱۰۱	اقدامات انجام شده در راستای ارتقا و توسعه تامین کنندگان	HDNI210
۱۰۲	اطلاعاتی درباره کیفیت مواد اولیه مصرفی	HDNI211
۱۰۳	تدوین برنامه برای نظارت بر تامین کنندگان مواد اولیه	HDNI212
۱۰۴	اقدامات مربوط به بهبود کیفیت فرآیندهای تولید	HDNI213
۱۰۵	اقدامات کنترل کیفیت خطوط تولید و محصولات	HDNI214
۱۰۶	اقدامات انجام شده در زمینه IT و نرم افزار و اتوماسیون اداری	HDNI215
۱۰۷	فعالیت هایی جهت بهبود سیستم های سازمانی (مثل، مهندسی مجدد فرآیندها)	HDNI216
۱۰۸	گواهینامه EFQM و یا ملی بهره وری و تعالی سازمانی	HDNI217
۱۰۹	اجرای نظام پیشنهادات و آراستگی	HDNI218
۱۱۰	تشریح عملکرد نظام پیشنهادات و آراستگی	HDNI219
-	مؤلفه: سرمایه انسانی	HDNI3
۱۱۱	اطلاعات کارکنان بر حسب نوع استخدام، تحصیلات، سن، سابقه	HDNI31
۱۱۲	ساعات آموزش و تغییرات آن نسبت به سال قبل	HDNI32
۱۱۳	سرانه آموزش (نفر- ساعت) (ساعات آموزش تقسیم بر نیروی انسانی)	HDNI33
۱۱۴	توضیحاتی درباره ماهیت دوره های آموزشی	HDNI34
۱۱۵	تعداد کارکنان آموزش دیده و تحت آموزش	HDNI35
۱۱۶	تأثیر آموزش بر بهره وری	HDNI36
۱۱۷	سنجش رضایتمندی از دوره های آموزشی	HDNI37
۱۱۸	اقدامات انجام شده درباره سلامت، ایمنی و رفاه کارکنان	HDNI38
۱۱۹	ارایه اطلاعاتی درباره سطح رضایتمندی کارکنان	HDNI39
۱۲۰	ارایه شاخص های ایمنی و سلامت کارکنان (مانند؛ ضریب تکرار حادثه)	HDNI310
۱۲۱	گواهینامه تعالی منابع انسانی	HDNI311
-	مؤلفه: محیط شرکت	HDNI4
۱۲۲	شرح ساختار کسب و کار و صنعت	HDNI41
۱۲۳	توسعه عمومی رویدادهای بزرگ برای کسب و کار در ۵ سال گذشته	HDNI42
۱۲۴	دامنه و شرح کسب و کار و ویژگی های مربوطه	HDNI43
۱۲۵	فصلی بودن و سیکلی (دوره ای) بودن	HDNI44
۱۲۶	تعداد کارکنان	HDNI45
-	مؤلفه: تولید	HDNI5
۱۲۷	شرح و مدت ثبت اختراعات مهم، علائم تجاری	HDNI51
۱۲۸	توصیف محصولات/خدمات اصلی	HDNI52

ردیف	مؤلفه / شاخص	
۱۲۹	اطلاعات کسب و کار تاریخی غیرمالی	HDNI53
۱۳۰	نوآوری های فرآیند، محصول یا خدمات اخیر؛ منابع و پیامدها	HDNI54

جدول (۳) - شرح کد و اقلام مربوط به عملکرد پایداری

ردیف	مؤلفه / شاخص	
-	بعد اجتماعی	SOC
-	مؤلفه: حقوق بشر	SOC1
۱۳۱	تعداد و درصد کل قراردادهای و توافقات مهم سرمایه‌گذاری در برگیرنده مقررات مربوط به حقوق بشر	SOC11
۱۳۲	توصیف معیارهای رویه‌های استفاده برای اجتناب با جلوگیری از تبعیض بین کارکنان، کار کودکان یا کار اجباری	SOC12
۱۳۳	تعداد و درصد عملیات تحت تاثیر مقررات مربوط به حقوق بشر	SOC13
۱۳۴	شکایات مطرح شده، رسیدگی شده و حل و فصل شده مربوط به مقررات حقوق بشر	SOC14
-	مؤلفه: جامعه	SOC2
۱۳۵	کمک‌های غیرمالی دریافتی از دولت، سازمان‌ها و سایر نهادها	SOC21
۱۳۶	شرح اقدامات قانونی برای رفتارهای ضدقابلی، ضداعتماد و شیوه‌های انحصاری و پیامدهای آن	SOC22
۱۳۷	شرح جرائم مهم و اقدامات مربوط به عدم تبعیت از قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌ها	SOC23
۱۳۸	شکایات مطرح شده، رسیدگی شده و حل و فصل شده مربوط به اثرات بر جامعه	SOC24
-	مؤلفه: مسئولیت‌پذیری نسبت به محصولات	SOC3
۱۳۹	شرح محصولات و خدمات مهم مطابق با استانداردهای سلامت و ایمنی در راستای سلامت مصرف‌کنندگان و حمایت از حقوق آنان	SOC31
۱۴۰	شرح موارد عدم تبعیت از قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌های مربوط به مشخصات محصولات/برچسب زدن محصولات و خدمات/ارتباطات، بازاریابی، تبلیغات، اسپانسر و ...	SOC32
۱۴۱	سیستم‌های مدیریت رضایت مشتریان و اقدامات مربوط به رضایت‌مندی مشتری و رعایت حقوق مصرف‌کنندگان و ...	SOC34
۱۴۲	شرح محصولات ممنوعه/ غیرمجاز در برخی از بازارها	SOC35
-	بعد زیست محیطی	ENV
-	مؤلفه: مواد اولیه، انرژی و آب	ENV1
۱۴۳	مقدار یا درصد استفاده از مواد قابل بازیافت در فرآیندها و عملیات شرکت	ENV12
۱۴۴	انرژی مصرفی مستقیم و غیرمستقیم/ میزان انرژی ذخیره شده یا صرفه‌جویی شده به تفکیک منبع و میزان آن	ENV13
۱۴۵	آب مصرفی، بازیافت شده، تصفیه شده بر حسب منبع و نحوه مصرف آن	ENV14
-	مؤلفه: تنوع گونه‌های زیستی و منابع طبیعی	ENV2
۱۴۶	شرح اثرات مهم فعالیت‌ها، محصولات و خدمات در مورد تنوع زیستی در مناطق حفاظت‌شده/ مناطق حفاظت‌نشده/ بازسازی شده و دارای ارزش تنوع زیستی بالا	ENV21

بعد / مولفه / شاخص		
تعداد گونه های در معرض خطر فهرست شده توسط اتحادیه بین المللی حفاظت از طبیعت و فهرست گونه های تحت حفاظت ملی با زیستگاه های در مناطق تحت تاثیر اقدامات با خطر انقراض	ENV22	۱۴۷
مولفه: انتشار گازها، فاضلاب و ضایعات	ENV3	-
کل انتشارات گازهای گلخانه ای مستقیم و غیرمستقیم و سایر گازهای مهم همراه با وزن/ میزان آن	ENV31	۱۴۸
اقدامات انجام شده برای کاهش انتشار گازهای گلخانه ای، روش ها و معیارهای حذف گازها و نتایج حاصله	ENV32	۱۴۹
انتشار مواد مخرب لایه اوزون براساس وزن	ENV33	۱۵۰
رویه های چگونگی جابه جایی ضایعات و کاهش دفع مناسب آن ها با رعایت مسایل زیست محیطی	ENV34	۱۵۱
مولفه: محصولات و خدمات	ENV4	-
تاثیرات زیست محیطی محصولات شرکت روی محیط و منابع طبیعی(خاک، جنگل و ...) و چگونگی مدیریت و نظارت بر آن	ENV41	۱۵۲
میزان محصولات فروخته شده و مواد مورد استفاده سازگار با محیط زیست برای بسته بندی محصولات	ENV42	۱۵۳
مولفه: حمل و نقل	ENV5	-
تاثیرات زیست محیطی حمل و نقل محصولات، مواد اولیه و کالاها جابه جایی کارکنان شرکت	ENV51	۱۵۴
بعد حاکمیت شرکتی	GOV	-
مولفه: اثرات مالکیت	GOV1	-
تمرکز مالکیت/ شفافیت مالکیت/ مالکیت سهامداران نهادی	GOV11	۱۵۵
درصد مالکیت سهامداران نهادی/ دولتی/ بزرگترین سهامدار شرکت	GOV12	۱۵۶
داشتن ساختار مالکیت شفاف/ گسترده	GOV13	۱۵۷
درصد سهام شناور آزاد	GOV14	۱۵۸
مولفه: حقوق سهامداران	GOV2	-
رویه های رای دهی و جلسات مجامع	GOV21	۱۵۹
تاریخ آگهی دعوت به مجمع و نحوه اطلاع رسانی تاریخ مجمع	GOV22	۱۶۰
لزوم حضور سهامداران در مجمع/ امکان رای دهی غیابی و وکالتی	GOV23	۱۶۱
نحوه شمارش آراء در مجمع/ رایه فرصت مناسب به سهامداران برای پرسیدن سوالات و رفع ابهامات در مجمع عمومی عادی سالیانه و ثبت سوالات سهامداران و پاسخ های مدیران شرکت در صورتجلسه مجمع	GOV24	۱۶۲
اعلام سیاست تقسیم سود/ پرداخت سود تقسیمی به سهامداران ظرف مهلت قانونی	GOV25	۱۶۳
رفتار یکسان با سهامداران	GOV26	۱۶۴
رایه گزارش های مالی و اساسنامه شرکت به همه سهامداران(شامل کانال های مختلف دستیابی به اطلاعات) و دستیابی به موقع همه سهامداران به گزارش های افشا شده شرکت	GOV27	۱۶۵
مولفه: شفافیت	GOV3	-
رعایت آیین نامه افشای اطلاعات شرکت های بورس	GOV31	۱۶۶
رایه گزارش هیات مدیره به مجمع و اظهارنظر حسابرسان در مورد آن حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع	GOV32	۱۶۷

بعد / مولفه / شاخص		
برنامه های آتی مدیریت و پیش بینی عملکرد سالانه شرکت اصلی و تلفیقی گروه حداقل ۳۰ روز قبل از شروع سال مالی جدید	GOV33	۱۶۸
اظهار نظر حسابرس نسبت به پیش بینی عملکرد سالانه شرکت اصلی و تلفیقی گروه حداقل ۲۰ روز پس از ارایه توسط ناشر	GOV34	۱۶۹
اطلاعات پرتفوی سرمایه گذاری های شرکت های تحت کنترل حداکثر ۳۰ روز پس از پایان دوره ۳ ماهه	GOV35	۱۷۰
کیفیت گزارش های سالیانه که در بردارنده عملکرد مالی، موقعیت رقابتی، عملیات بازرگانی، ریسک های عملیاتی و سایر موضوعات مالی باشد	GOV36	۱۷۱
ارایه اطلاعات در خصوص سهامداری متقابل شرکت، شرکت های تابعه و ساختار مالکیتی آن ها و تغییرات با اهمیت در مالکیت	GOV37	۱۷۲
معرفی اعضای هیات مدیره در گزارش های سالانه شامل سمت، سوابق کاری و تحصیلات و عضویت کمیته های مختلف (شامل کمیته حسابرسی، انتصاب، جبران خدمت و ...) به تفکیک هر کمیته	GOV38	۱۷۳
ارایه گزارش هیات مدیره به مجمع عمومی سالانه در مورد پیاده سازی اصول حاکمیت شرکتی و ساختار کنترل های داخلی	GOV39	۱۷۴
اطلاعات مربوط به حسابرسی	GOV310	۱۷۵
افشای جزئیات معاملات با اشخاص ثالث	GOV311	۱۷۶
داشتن موارد عدم رعایت چک لیست سازمان بورس و اوراق بهادار	GOV312	۱۷۷
ارایه گزارش کمیته حسابرسی، حسابرس مستقل و حسابرسی داخلی به مجمع عمومی عادی سالیانه صاحبان سهام	GOV313	۱۷۸
افشای میزان سهام اعضای هیات مدیره و مدیران شرکت و جزئیات خرید و فروش سهام شرکت توسط آنان	GOV314	۱۷۹
مؤلفه: اثربخشی هیات مدیره	GOV4	-
ساختار، ترکیب و جلسات هیات مدیره	GOV41	۱۸۰
اندازه (تعداد اعضا) هیات مدیره، اعضای غیراجرایی و اعضای مستقل هیات مدیره (شامل ترکیب بهینه مهارت، تخصص و تجربه)	GOV42	۱۸۱
تفکیک نقش رئیس هیات مدیره و مدیرعامل	GOV43	۱۸۲
تعداد جلسات هیات مدیره در سال مالی مورد گزارش و نحوه تهیه دستور جلسه و صورت جلسات هیات مدیره و میزان حضور هر یک از آنان در جلسات	GOV44	۱۸۳
میزان عضویت مدیرعامل و اعضای هیات مدیره شرکت در هیات مدیره سایر شرکت ها و داشتن دستورالعمل در خصوص تعداد عضویت مجاز	GOV45	۱۸۴
بهره مندی از کمیته های حسابرسی، حسابرسی داخلی، انتصاب، جبران خدمات، سرمایه گذاری، تامین مالی و ...	GOV46	۱۸۵
تصویب دستورالعمل حاکمیت شرکتی (شامل وجود منشور مناسب حسابرسی داخلی و ...)	GOV47	۱۸۶

The effect of voluntary disclosure of historical and forward-looking non-financial information on sustainability performance

Gholamhossein Pourgholami Dafchahi

Phd candidate of Accounting, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran
r.pourgholami1981@gmail.com

Mahmoud Samadi Largani

Assistant Professor, Department of Accounting, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran (Corresponding Author)
mstlargani@gmail.com

Razieh AliKhani

Assistant Professor, Department of Accounting, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran
Alikhani_r2@yahoo.com

Mohammad Reza Pourali

Associate Professor, Department of Accounting, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran
pourali@iau.ac.ir

Abstract

The present study examines the effect of voluntary disclosure of historical and forward-looking non-financial information on sustainability performance and contributes to the existing literature by providing evidence of a definite relationship between the level of voluntary disclosure and sustainability performance in Iran. For content analysis, a checklist tool consisting of 23 components and 186 indicators was used to describe the disclosure criteria. In order to achieve the purpose of the research, the required data of 910 year-company observations (7 years and 130 companies) resulting from the screening process by systematic elimination of companies listed on the Tehran Stock Exchange, have been used in a descriptive-correlational manner from sources such as corporate board reports, financial statements, resource management software and new results with the implementation of content analysis test and multivariate linear regression model. The results showed that there is a positive and significant relationship between voluntary disclosure of non-financial information, historical and forward-looking non-financial information and sustainability performance. These findings indicate that the motivation of companies to disclose voluntary information, especially about the Iranian economy, is very important, because companies must grow economically and therefore their need for capital is high. This study also showed that the level of corporate disclosure continues to increase during the study period.

Keywords: Voluntary Disclosure of Historical Non-Financial Information, forward-looking Disclosure, Sustainability Performance, Content Analysis

